Frați de grai, frați de trai

Români în ANDALUCÍA

DEPARTAMENTUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Români în Andalucía

Publicație pentru românii din Andalucía și întreaga Spanie. Apare lunar. Anul VI, Nr. 59, August 2026

O țară nu încape într-o valiză

Despre felul în care se moștenește apartenența

Așa se moștenește o țară. Nu prin obligația de a o purta ca pe o etichetă, ci prin libertatea de a o descoperi ca pe o parte firească din tine. Iar într-o zi, când copilul vostru va fi suficient de mare încât să-și ducă singur valiza printr-un aeroport, s-ar putea să vă surprindeți privindu-l exact cum îl privea odinioară bunica lui. Cu aceeași emoție, cu aceeași grijă și cu aceeași dorință de a-i strecura în bagaj ceva care nu încape în nicio valiză. Poate un borcan cu dulceață, sau o fotografie veche. Sau poate doar o îmbrățișare mai lungă decât de obicei. Și atunci veți înțelege că bunica nu încerca...

Lorena Anastasiu, pag. 22-23

Miguel Gane

– între Spania și România prin trăirea versurilor –

MG: Păi, înainte eram George Mihaiță Gane, m-am născut în Lerești, în județul Argeș, într-un spațiu idilic. Acum sunt Miguel Gane. De la 9 ani, de când am ajuns în Madrid, mereu am locuit acolo, numele a dobândit o altă identitate, o altă transformare și s-a ajuns la concluzia că e mai bine Miguel decât Mihai. Acum îmi semnez cărțile sub numele Miguel Gane, dar în același timp scriu despre identitatea și despre ceea ce înseamnă George Mihaiță Gane de multe ori. Despre asta vorbește și primul meu roman și parte din poeziile care se pot găsi în noul volum tradus în românește, **Albastru.** Și mi se pare normal pentru că fiecare țară are un areal al numelor proprii ...

Mădălina Corina Diaconu, pag. 12- 13

Adormirea Maicii Domnului

– în biserică și în poveștile românilor –

Fecioarei i s-au adăugat ulterior o serie de cognomene care definesc strălucirea și mărirea ei, cea mai smerită mamă care a dat naștere Fiului Lui Dumnezeu: Cea plină de har, Cea sfântă (Panaghia), Împărăteasa. În lucrarea „Omilie la Adormire", Sf. Ioan Damaschin o numește „templul Cuvântului", Sfântă mai presus de toți sfinții, acoperitoarea, mijlocitoarea și ajutătoarea credincioșilor.

Între Biserica Ortodoxă și Biserica Catolică există un diferend mai vechi legat de dogmele mariologice impuse de Vatican, anume zămislirea imaculată a Fecioarei și înălțarea cu trupul. Biserica Ortodoxă susține că promulgarea acestor dogme strică raportul dintre om și întruparea lui Dumnezeu, ca și dintre Iisus și iconomia mântuirii.

Nicolae Coande, pag. 9

Podul iluzoriu

Alin Tișe

Omenirea parcurge în prezent o criză fără precedent. Nu doar una, ci o succesiune de crize fundamentale, care divizează societate umană tot mai adânc în diferite clase sociale cu acces inegal și condiționat la resurse, educație, sănătate și oportunități economice.

Îmi imaginez adesea un oraș divizat în două părți, conectate de un pod uriaș, dar care pare să fie o graniță mai degrabă, decât un mijloc de legătură. Pe de o parte, orasul strălucește cu zgârie-nori din sticlă și oțel, simbolizând prosperitatea, tehnologia și luxul. Străzile sunt curate, locuitorii sunt bine îmbrăcați, iar accesul la resurse este evident: educație de top, spitale moderne, restaurante gourmet și mașini electrice de ultimă generație. În care oamenii discută despre criptomonede și vacanțe în spațiu.

pag. 2

Violeta ANDREI STOICESCU **pag. 3**

CultuRO

— o stare de spirit românească în afara granițelor țării —

Ediția din 2026 continuă un drum deja bine conturat. Festivalul desfășurat în octombrie 2025, la Alcalá de Henares, a confirmat amploarea proiectului și capacitatea sa de a aduce împreună oameni de cultură din diferite comunități ale diasporei. Printre invitații ediției anterioare s-au numărat Alin Tișe, Mircea Arman, Ionuț Țene, Adrian Suciu, Cristi Merchea, Nicolae Coande, Radu Matei Todoran, Titi Sultan, Nadia Fărcaș, Dana Oprica, Valeru Ciurea, Nicolae Toni Dinică, George Ioan Hodor, Tic Petroșel, Mariana Feride, Alin și Medana Oprea, Mirela Cocheci, Ana Văcărașu, Teodora Olteanu și Adina Vâlcu, alături de alți participanți și reprezentanți ai mediului asociativ care se vor regăsi și în programul din acest an.

Această diversitate arată amploarea unui proiect care a crescut prin oamenii adunați în jurul său și prin legăturile create de la o ediție la alta. Festivalul așează cultura română într-un dialog deschis cu spațiul european, fără să-i estompeze identitatea și fără să o închidă în propriile hotare. Exemplul lui Brâncuși ...

editorial

Podul iluzoriu

Alin Tișe

Omenirea parcurge în prezent o criză fără precedent. Nu doar una, ci o succesiune de crize fundamentale, care divizează societate umană tot mai adânc în diferite clase sociale cu acces inegal și condiționat la resurse, educație, sănătate și oportunități economice.

Îmi imaginez adesea un oraș divizat în două părți, conectate de un pod uriaș, dar care pare să fie o graniță mai degrabă, decât un mijloc de legătură. Pe de o parte, orasul strălucește cu zgârie-nori din sticlă și oțel, simbolizând prosperitatea, tehnologia și luxul. Străzile sunt curate, locuitorii sunt bine îmbrăcați, iar accesul la resurse este evident: educație de top, spitale moderne, restaurante gourmet și mașini electrice de ultimă generație. În care oamenii discută despre criptomonede și vacanțe în spațiu.

De cealaltă parte a podului, o lume întunecată, prăfuită și suprapopulată, cu case improvizate și lipsă de infrastructură. Locuitorii supraviețuiesc cu greu, fără acces la educație sau sănătate, muncind în condiții inumane pentru a susține viața de lux a celor de pe partea opusă. Copiii învață pe străzi, iar bolnavii se înghesuie în clinici improvizate.

Podul acesta este parte a vieții acestor oameni. Un simbol al speranței iluzorii. Dintr-o parte, pare accesibil pentru toți, dar pe măsură ce oamenii din partea săracă încearcă să treacă, întâmpină bariere invizibile: taxe exagerate, cerințe educaționale imposibile, corupție și discriminare. Un Pod al Iluziei, care ne spune că promisiunea de egalitate care există doar în teorie. O metaforă a felului în care resursele sunt distribuite: aparent la îndemână, dar imposibil de accesat pentru majoritatea.

Omenirea, în înțelepciunea sa, are datoria de a găsi un concept nou de funcționare în viitor, o nouă paradigmă, care să ofere un sistem mai echitabil, uman și empatic.

Diaspora de acasă sau Dorul cu două capete

Simona Obretin

Există o hartă interioară care nu se găsește în niciun manual de geografie.

Este harta dorului de dinaintea plecării și a înstrăinării de după întoarcere.

Vorbim adesea despre diaspora ca despre o realitate fizică, cuantificabilă în kilometri, pașapoarte, curse aeriene și comunități formate la marginea marilor metropole europene.

Dar ce se întâmplă când te întorci?

Atunci apare **„diaspora de acasă”**, o emoție difuză, dar profundă, trăită de cei care se plimbă continuu între două lumi. Nu este numai senzația că locul s-a schimbat, ci și bănuiala, uneori tulburătoare, că între timp te-ai schimbat tu.

Când pleci, îți împachetezi viața în câteva valize și părăsești un loc numit **„acasă”**. Când te întorci, descoperi că locul pe care l-ai lăsat în urmă a mers mai departe fără tine. Clădirile au altă arhitectură, străzile au alte magazine, prietenii de altădată au alte preocupări, iar dinamica locului pare că s-a schimbat în totalitate.

Și totuși, adevărata schimbare nu este întotdeauna în jurul tău. Uneori privești aceleași lucruri cu alți ochi. Plecarea te obligă să compari, să înțelegi, să relativizezi. Ceea ce odinioară părea firesc devine doar una dintre multele forme posibile ale vieții.

Oamenii care fac parte din această lume aduc cu ei un mod diferit de a privi lucrurile: o toleranță crescută la diversitate, combinată cu o raportare nostalgică la tradiții și identitate. Învață să accepte diferența fără să renunțe la ceea ce îi definește și, poate mai important, înțeleg că identitatea nu se păstrează prin izolare, ci prin confruntarea lucidă cu alte lumi.

A fi acasă și, în același timp, în diaspora înseamnă să ai două perechi de ochi, două feluri de a simți timpul și, poate, o doză foarte mare de empatie.

Înseamnă și să descoperi că întoarcerea nu este niciodată deplină. Poți reveni într-un oraș, într-o casă, la o masă cunoscută, dar nu te mai poți întoarce exact în timpul din care ai plecat. Iar această imposibilitate nu este neapărat tristă. Este semnul că viața a continuat de ambele părți ale distanței.

Identitatea nu mai este privită ca o colivie, ci ca un drum care se construiește pas cu pas, indiferent de partea graniței pe care te afli. Ea nu mai înseamnă alegerea exclusivă între **„aici”** și **„acolo”,** ci capacitatea de a le purta pe

amândouă fără ca una să o anuleze pe cealaltă.

În cele din urmă, **„dorul cu două capete”** încetează să mai fie o povară și devine un prieten. Iar acest prieten te învață că **„acasă”** nu mai este doar o adresă, ci o stare pe care o porți în permanență cu tine.

Oricât de străine ar părea străzile la întoarcere sau oricât de repede ar curge timpul în clepsidra altei țări, cei care aparțin acestei lumi au aflat un adevăr prețios: poți iubi două locuri în același timp fără să te împarți pe tine în jumătate.

Poate că aceasta este, de fapt, forma cea mai profundă a plecării: nu să rămâi suspendat între două lumi, ci să devii suficient de încăpător pentru amândouă.

Frați de grai, frați de trai

Români în Andalucía

Publicație pentru românii din Andalucía și întreaga Spanie. Apare lunar.

Editor: **Asociación Socio-Cultural Romanati**
Redacția: **Centro Cultural La Tierra Tracia**
Calle Geranio 28, El Ejido, Almeria, 04700, Spania
Email: asociacionromanati@gmail.com
www.romaniinandalucia.com
facebook.com/romaniinandalucia
Tel/WhatsApp: +34 643 631 324

Redactor Șef: Mircea G. Florescu
Redactor Șef Adjunct: Violeta Andrei Stoicescu
Redactori: Dana Oprica, Teodora Olteanu, Dorina Florescu Titi Sultan, Violeta Ionela Anciu, Nicolae Doboș
Colaboratori: Marian Nencescu, Dan Toma Dulciu, Ionuț Țene, Valeru Ciurea, Medana Oprea, Cristian Segărceanu, Adina Vâlcu, Tanța Tănăsescu, Andra Fornea, Ana Andrei.
Machetare grafică: Dorina Florescu

Publicație apărută cu susținerea Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România
FILIALA OCCIDENT

DEPARTAMENTUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această publicație a fost tipărită cu sprijinul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni
www.drp.gov.ro

Conținutul acestei publicații nu reprezintă poziția oficială a Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

CultuRO

— o stare de spirit românească în afara granițelor țării —

Violeta ANDREI STOICESCU

Un popor rămâne unit nu doar prin pământul pe care îl numește acasă, ci și prin valorile pe care oamenii săi le poartă cu ei oriunde i-ar duce viața. Limba, credința, cărțile, cântecele și tradițiile îi țin aproape de locul din care au plecat.

Când pașii îl poartă departe de țara în care s-a născut, omul pleacă însoțit de glasul părinților, de amintirile copilăriei, de sărbători și de toate acele lucruri simple care i-au format identitatea. Viața îi poate schimba adresa, limba vorbită zi de zi și orizontul în care trăiește, dar cultura rămâne acel loc lăuntric în care se regăsește și prin care nu pierde legătura cu rădăcinile sale.

În această lumină poate fi privit **CultuRo – Festivalul de Carte și Arte al Românilor de Pretutindeni**: ca rod al unei comunități care a înțeles că identitatea este dusă mai departe prin creație. Astfel, trecutul îmbracă forme noi și devine carte, artă, dialog și întâlnire.

De la o ediție la alta, Festivalul **CultuRo** a devenit locul în care se întâlnesc oameni pe care împrejurările i-a așezat în țări diferite, fără să le slăbească însă legătura cu limba și cultura română. Scriitori, pictori, actori, muzicieni, dansatori, profesori, jurnaliști și cititori se adună aici, fiecare aducând cu sine o parte din România pe care o poartă în suflet, dar mai ales dorința de a participa la o întâlnire care depășește simpla succesiune a momentelor artistice, căpătând o dimensiune sufletească.

Cea de-a IV-a ediție a Festivalului de Carte și Arte al Românilor de Pretutindeni va avea loc în perioada 1–5 octombrie 2026 și va reuni peste o sută de autori și artiști români din Spania și din alte țări europene, alături de reprezentanți ai mediului asociativ.

Programul va cuprinde lansări și prezentări de carte, întâlniri, dezbateri, seminarii, spectacole, expoziții de fotografie, etnografie și arte vizuale și numeroase alte activități adresate deopotrivă publicului român și celui spaniol.

Proclamat **„Anul Constantin Brâncuși”**, 2026 marchează împlinirea a 150 de ani de la nașterea artistului care a purtat arta românească spre universalitate. Sub genericul **„Măiastra și eterna reîntoarcere”**, festivalul îl readuce în lumină pe Brâncuși, cel care a transformat întoarcerea la rădăcini într-un drum către esență.

În acest context, tema aleasă capătă o semnificație care merge dincolo de evocarea marelui sculptor. Pentru românii plecați departe, ***Măiastra poate fi privită ca o imagine a înălțării fără uitare, a drumului spre alte orizonturi fără ruperea de locul din care ai pornit.*** În zborul ei se regăsesc, deopotrivă, dorința de libertate și nevoia omului de a-și purta rădăcinile cu sine.

Plecat din Hobița și ajuns la Paris, Brâncuși nu s-a îndepărtat de lumea din care venea, ci a purtat-o cu el oferindu-i un înțeles universal. Prin Coloana Infinitului, Poarta Sărutului, Masa Tăcerii, Măiastra sau Pasărea în văzduh, el a transformat formele și simbolurile originilor sale într-un limbaj despre iubire, timp, zbor, întâlnire și devenire. Universalitatea operei sale s-a născut tocmai din profunzimea cu care și-a înțeles rădăcinile.

De aceea, Anul Brâncuși capătă în cadrul Festivalului CultuRo o dimensiune aparte. Creatorii români răspândiți în lume cunosc această întoarcere care nu se măsoară întotdeauna în pași. Uneori, ea se petrece prin cuvânt, cântec, dans, culoare sau credință. Într-o carte scrisă în limba maternă, într-un tablou care păstrează lumina locurilor natale, într-un costum tradițional purtat pe scena unei țări străine sau într-un cântec învățat de la bunici și dăruit mai departe copiilor. CultuRo aduce această revenire lăuntrică în fața publicului și o transformă într-o sărbătoare a creației românești.

Arta ne întoarce privirea spre lucrurile pe care graba vieții le lasă adesea în urmă. Prin intermediul ei, emoțiile, amintirile și întrebările nerostite ajung să fie înțelese și împărtășite. În felul acesta, o comunitate își spune mai departe povestea, își apără demnitatea și dăruiește ceea ce are mai de preț.

Pentru copiii care cresc departe de România, apropierea de valorile românești se naște din bucuria descoperirii și din întâlniri care le pot ajunge la suflet. CultuRo adună laolaltă asemenea experiențe și le apropie de lumea originilor lor, pentru ca aceasta să poată fi cunoscută dincolo de poveștile auzite.

Ediția din 2026 își va găsi în Asturias un cadru de o frumusețe aparte. În acest ținut din nordul Spaniei, muntele se apropie de ocean, verdele își schimbă mereu nuanțele, iar vechile așezări păstrează o liniște desprinsă parcă din poveste. Frumusețea locului nu se arată dintr-odată, ci se lasă descoperită în culmile învăluite de nori, în țărmurile modelate de Atlantic, în pădurile adânci și în lumina schimbătoare a nordului. Aici se află **Rezidența CultuRo**, unde se dezvoltă numeroase inițiative dedicate promovării culturii române.

În acest peisaj al înălțimilor și al depărtărilor, tema **„Măiastra și eterna reîntoarcere”** capătă o rezonanță aparte. Sub semnul ei, creatorii reuniți la festival vor aduce propriile forme de expresie, purtând mai departe spiritul operei lui Brâncuși și forța artei românești de a-și continua drumul prin lume.

Un loc aparte în arhitectura acestei ediții îl ocupă **Concursul Internațional de Creație CultuRo**, organizat de **Asociația Socio Culturală Romanați și Centrul Cultural La Tierra Tracia**, cu sprijinul partenerilor și al reprezentanților mass-media. Concursul reunește creații literare, arte plastice, actorie, muzică și dans. Participarea este deschisă artiștilor de pretutindeni.

Prin numărul mare de înscrieri și prin calitatea lucrărilor primite, acesta devenit cel mai important concurs de artă și creație al diasporei românești. Sarcina juriului internațional, format din personalități culturale din Germania, Albania, România, Italia, Elveția și Anglia, a fost una dificilă, tocmai datorită nivelului ridicat al materialelor propuse. Finaliștii ediției din 2026 sunt: Andrada Ababei, Adriana Costache, Titi Dragomir, Emil Matei, Grupul de dansuri populare Mugurelul, Sabin Mureșan, Teodora Olteanu și Filip Suciu. Dincolo de această recunoaștere, fiecare nume vorbește despre muncă, perseverență și curajul de a-și așeza creația în fața publicului și a unui juriu exigent.

Ediția din 2026 continuă un drum deja bine conturat. Festivalul desfășurat în octombrie 2025, la Alcalá de Henares, a confirmat amploarea proiectului și capacitatea sa de a aduce împreună oameni de cultură din diferite comunități ale diasporei. Printre invitații ediției anterioare s-au numărat Alin Tișe, Mircea Arman, Ionuț Țene, Adrian Suciu, Cristi Merchea, Nicolae Coande, Radu Matei Todoran, Titi Sultan, Nadia Fărcaș, Dana Oprica, Valeru Ciurea, Nicolae Toni Dinică, George Ioan Hodor, Tic Petroșel, Mariana Feride, Alin și Medana Oprea, Mirela Cocheci, Ana Văcărașu, Teodora Olteanu și Adina Vâlcu, alături de alți participanți și reprezentanți ai mediului asociativ care se vor regăsi și în programul din acest an.

Această diversitate arată amploarea unui proiect care a crescut prin oamenii adunați în jurul său și prin legăturile create de la o ediție la alta. Festivalul așează cultura română într-un dialog deschis cu spațiul european, fără să-i estompeze identitatea și fără să o închidă în propriile hotare. Exemplul lui Brâncuși rămâne, din acest punct de vedere, profund actual. El a pornit dintr-o lume modestă și i-a așezat sensurile sub reflectorul artei universale, fără să piardă legătura cu lumea începuturilor sale.

Sub semnul **„Măiastrei și eternei reîntoarceri”**, întâlnirea din Asturias vorbește tocmai despre această putere de a merge înainte păstrând aproape locul începuturilor. Odată cu operele lor, participanții veniți din diferite colțuri ale lumii vor aduce și felul aparte în care România a rămas prezentă și a continuat să crească în fiecare dintre ei.

Menirea Festivalului CultuRo nu este aceea de a întoarce timpul, ci de a aduce în prezent ceea ce merită să meargă mai departe. Preț de câteva zile, România va răsuna în vocile celor veniți de departe și se va lăsa descoperită prin fiecare dintre ele. Iar dorul, fie și numai pentru o vreme, va apăsa mai puțin asupra inimii.

La fuerza de no tener. O la necesidad (I)

Cuanto más pasa el tiempo, más anacrónica se vuelve la obra de Cioran. Es decir, está en desacuerdo con un mundo burocratizado y embrutecido por el papeleo. El autor del ***Tratado de la descomposición*** evoca con elogios el final de las grandes épocas, cuando la decadencia dejó de lado el espíritu emprendedor. Evoca con elogios a los griegos, con sus banquetes filosóficos, y a los romanos, corruptos, perezosos y cultos. Pero esto solo en teoría, pues su flexibilidad moral le granjea muchos aduladores también en el transhumanismo.

Empiezo a comprender que Cioran es un filósofo profundo de espíritu aristocrático, aunque él mismo no perteneciera a la aristocracia. Un espíritu que se ha perdido casi por completo en el presente arribista y vergonzosamente agitado, en el que los supuestos intelectuales escriben por encargo y organizan sus posdoctorados. Al igual que Eminescu, Cioran sabía que los hombres son *"idólatras por instinto"* (*„idolatri din instinct"*) (Tratado de descomposición, 7) y que *"la historia no es más que un desfile de falsos absolutos, una sucesión de templos erigidos a pretextos, una humillación del espíritu ante lo improbable"* (*„istoria nu este decât o defilare de false Absoluturi, o succesiune de temple înălțate unor pretexte, o înjosire a spiritului în fața Improbabilului"*) (*Idem*). El Tratado de descomposición anunciaba la poshistoria antes que Francis Fukuyama, ya en 1949. Eminescu observaba con repugnancia: *"Los hombres hacen de todo un icono y un símbolo"* („oamenii din toate cele fac icoană și simbol"). Cioran perdió toda ilusión respecto a la humanidad tras la Segunda Guerra Mundial. Para él, era evidente que las zonas de influencia habían quedado claramente delimitadas y que se avecinaba una época de consumismo histérico, entretenimiento embrutecedor y administraciones públicas. Una época de empresarios y abogados. Un futuro castrado en el que Dios, tras la muerte que Nietzsche había decretado, comenzaba a pudrirse y los sacerdotes se transformaban en fariseos, hartos y manipuladores de un lenguaje acartonado.

La nostalgia balcánica

Era natural que, tras la carnicería de la guerra, Cioran odiara ***"el fondo bestial del entusiasmo"*** („fondul bestial al entuziasmului") (7). Tras sus obras de juventud, *En las cimas de la desesperación* (1934) y *La transfiguración de Rumania* (1936), marcadas por el complejo de la *"pequeña cultura"* („cultura minoră") y las frustraciones imperialistas, el ensayista se vio iluminado por la sabiduría balcánica. Cioran tuvo que mudarse a París y empezar a escribir en francés para acabar añorando el mundo de Caragiale. Tras haber divagado, con talento, hay que reconocerlo, en el espíritu de la filosofía de los pueblos (Volksphilosophie), de moda en las primeras décadas del siglo XX, el forastero parisino abrazó el hamletismo, exaltó la duda y la pereza. La *"megalomanía prometeica"* („megalomania prometeiană"), el idealismo utópico y el heroísmo fanático le repugnaban. Dondequiera que volviera la mirada, se topaba con *"larvas que predican [...] una metafísica para monos"* („larve care predică [...] o metafizică pentru maimuțe") (Tratado de descomposición, 9). Todos quieren cambiar el mundo, civilizarlo e inventariarlo. El resultado ha sido aberrante: la humanidad se ha convertido en un rebaño conducido por los pastores del censo y vigilado por cámaras de seguridad. Las intenciones de los reformadores de la posguerra eran tan generosas que dos tercios de la humanidad están postrados por la pobreza, la libertad medieval de viajar está condicionada por visados o por el dinero y el ser humano no tiene más remedio que rellenar formularios y pulsar botones todo el día. Como observó más tarde Zygmunt Bauman, solo las élites evolucionan en el contexto global; solo ellas no están atadas a un lugar ni a un trabajo rutinario. Pero, ¿qué significa hoy en día el término **«élite»**? En ningún caso algo aristocrático y cultural. Las grandes narrativas no solo eran mentirosas, sino también tóxicas. Lyotard tenía razón al condenarlas.

"Harto de lo sublime y de la matanza, sueña con un aburrimiento provinciano a escala universal" (Tratado de descomposición, 11). Una autodescripción en la que se subraya de nuevo el rechazo a los extremos. Lo cual no significa mediocridad. Porque ser mediocre significa seguir al rebaño. Ahora bien, *"cada uno espera su momento para proponer algo: cualquier cosa"* (*Idem*). Cuando las mediocridades suben a la tribuna, lo sensato para el genio, pero sobre todo para el aristócrata, es guardar silencio.

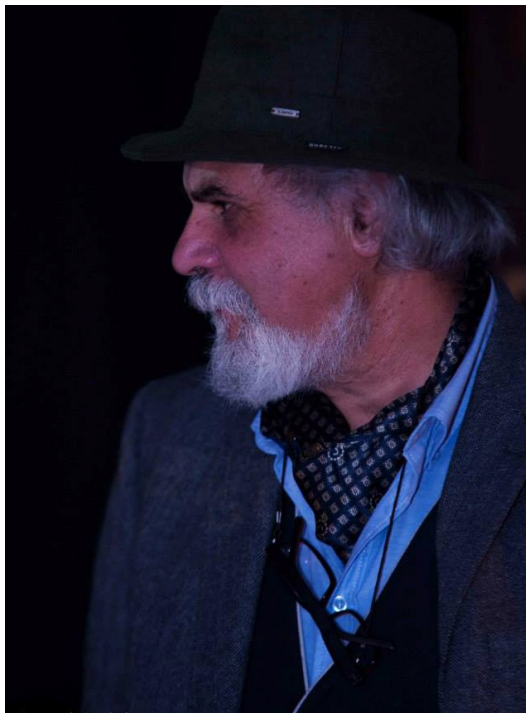
Felix Nicolau

ORADEA, RUMANÍA

A. CALDERÓN de JESÚS: Crítico y Analista Cultural

Para un visitante como yo, solo me falta un instante para sentir la necesidad de adquirir el compromiso a la hora de resaltar los grandes valores que tiene esta encantadora ciudad.

Oradea: Está situada al Oeste de Rumanía, haciendo frontera con Hungría; no obstante, esta ha pertenecido durante siglos a la órbita de Hungría. En la actualidad, es la capital de **Bihor**; por diversos motivos y por estar situada en la ruta comercial entre Oriente y Occidente, se ha convertido en un punto crucial del desarrollo económico de este país.

Como toda ciudad que se precie en importancia dentro de Rumanía, necesita un río como eje principal de su identidad; en este caso es el río Crișul el que sostiene en su recorrido por esta ciudad todo lo bueno y lo malo que ha pasado por ella. Siguiendo la ruta de conocer ciudades y pueblos de Rumanía, hago un acercamiento a Oradea después de visitar Arad.

Esta ciudad, en cierta manera, es pieza clave para entender el pasado, presente y futuro de este país.

Sobre su pasado tengo que reconocer que me faltaría más tiempo para conocer a fondo parte de su historia; con la información que he podido recoger, trataré de hacer posible que los argumentos expuestos hagan debida justicia a la historia de esta ciudad.

Partiendo de que esta ciudad se ha hecho a sí misma, por ella pasaron distintas civilizaciones; todas ellas dejaron su imprenta. Entre las más consideradas está aquella que en distintos periodos dio sentido a su identidad.

Su carácter fundacional se debe a ese periodo medieval bajo el rey Esteban I de Hungría, bajo el nombre Varadinum, donde ya existía una fortaleza amurallada. Todo esto se dio al comienzo del siglo XI, pero fue el rey San Ladislao de Hungría el que se encargó de dar forma a la ciudad, construyendo un monasterio. A este le dio el sentido de diócesis de Biar; en este lugar prevalecen enterrados sus restos y también los del rey Esteban.

Según consta en la leyenda, el rey San Ladislao fue santificado, todo ello bajo el reinado de Bela III. Con este propósito, fueron muchos los reyes que, al amparo de la santificación de San Ladislao, se hicieron enterrar bajo el designio de la basílica en su honor.

Durante un gran periodo de tiempo y bajo los distintos reyes, transcurrió el ir y venir de la historia, llegando a esos momentos en que esta ciudad inició su crecimiento como estructura urbana; esto fue a partir del siglo XVI.

En lo sucesivo, la antenacida política estaba destinada a las intervenciones bélicas que hacían posicionar el poder de uno u otro bando, hasta la llegada de la unificación de Hungría, donde se esforzaron en remodelar totalmente la ciudad, introduciendo para ello un estilo propio que prevalece con gran presencia en los momentos actuales.

Después de la Primera Guerra Mundial, como sucedió con otras ciudades limítrofes, Oradea pasó a formar parte de la actual Rumanía. Con ello y tras la llegada del comunismo, muchos de sus símbolos fueron desechados y desplazados por otros, todos ellos con connotaciones diferentes, por lo que en estos momentos permanece una mezcla de estilos que van desde el estilo barroco, vestigio de una época gloriosa, a la simpleza constructiva de la era comunista.

Lo bueno de todo esto es que, a partir de los años noventa, con el desarrollo económico y social, estas edificaciones se empiezan a restaurar, dándole a esta ciudad una imagen de belleza y encanto difícil de superar por otras ciudades de Rumanía.

Su cercanía a la frontera con Hungría y su sintonía histórica con este país, no solo basada en la proximidad, sino en el uso y costumbres; esto le hace tener ciertos privilegios a la hora de llevar a cabo intercambios de toda índole, especialmente económicos y culturales. Sobre esta balanza hace posible que ***Oradea se convierta en uno de los motores económicos de Rumania.***

En cuanto a los aspectos constructivos de sus edificios, hay que destacar su diversidad, principalmente basada en los estilos arquitectónicos que van desde el gótico, el rococó junto con el renacentista o el neoclásico y el secesionista; todos ellos encuentran en esta ciudad una gran proyección. A esto le acompaña la parte monumental con estatuas emblemáticas que hacen honor a los muchos héroes que dieron sus vidas por mantener viva la historia y su leyenda; a esto hay que añadir sus plazas y sus parques donde

están situadas mayormente estas figuras, por lo que dentro de esta sintonía hacen posible que esta ciudad sea algo espacial.

Me inclino por resaltar algunos de esos espacios que hacen de esta ciudad todo un referente, no solo para sus habitantes, sino para aquellos que, como yo, disfrutamos de sus bondades.

Partiendo de la plaza de Unirii, donde se encuentran algunos de los elementos que sugiere la vida real de esta ciudad, junto a ella sus calles adyacentes, donde se sitúa su bulevar lleno de establecimientos muy propios para el disfrute y descanso, no solo de su población, sino para ese visitante que encuentra en estos espacios un merecido descanso.

Lugares que no pasan desapercibidos y que forman parte importante de su vida cotidiana, como es el **Palacio de Águila Negra**. Escojo este espacio porque es punto clave para el uso y disfrute de su gente. Este complejo está formado por dos elementos asimétricos conectados a un tercero; juntos albergan grandes salones de baile, teatro, casino y galerías comerciales, con una cubierta de cristal que recorre todo el pasillo. También dispone de bares y cafeterías, que lo convierten en un punto de encuentro de ocio importante para esta ciudad.

Aparte de esto, lo que nos lleva como visitante es a conocer irremediablemente otros relevantes centros, tanto sociales, religiosos como culturales; en todos ellos nos da pie para comprender la importancia que tiene esta ciudad. No obstante, fue una ciudad multicultural y multiétnica; hoy mantiene activos todos estos acondicionamientos.

Existen palacios reconvertidos en verdaderas joyas de museos, ya que albergan piezas escultóricas de una gran importancia talladas en mármol y bronce. Algunas prevalecen situadas al aire libre; estas, junto al arte tradicional, hacen de estos museos una de las grandes atracciones de esta ciudad.

Otros de los puntos clave están en sus espacios verdes que rodean toda la ciudad con parques y jardines que hacen las delicias de los visitantes y sus habitantes; estanques y fuentes de agua situadas en el parque 1 de Diciembre dan muestra de ello.

Como parte emocional, la historia lo es todo, pero esta ciudad no solo vive de ello y busca formas de consagrarse como una gran potencia dentro de Rumania. Para ello, el desarrollo comercial, económico, turístico e industrial marca su deseo de perspectiva de futuro, entre los muchos planes, está buscar los medios de transformación que le lleven a ello, cosa que lo está haciendo impulsando proyectos de transformación de las vías de comunicación, tanto de las redes ferroviarias como por carretera. Hoy se puede asegurar que esta ciudad y su entorno disponen de los mejores medios de comunicación que tiene este país.

Cuando hablamos de Oradea, estamos refiriéndonos a una de las ciudades rumanas que dispone de algunos de los edificios más emblemáticos de toda Rumania.

Atendiéndonos a lo que siempre digo de las ciudades que he visitado de Rumania, Oradea cumple sobradamente con los cánones de ser una ciudad de lo más interesante para vivir y disfrutar de ella.

Confuzie și ignoranță:

o posibilă cauză a narațiunii așa zisei conspirații împotriva jurnalistului Eminescu

Dan Toma Dulciu, UZPR

O bogată literatură (post-1989), dedicată momentului 28 iunie 1883, are ca argument un dosar descoperit în urmă cu câteva decenii , inclusiv raportul întocmit de comisarul C. N. Nicolescu, de la Secția 18, în urma descinderii făcută în după-amiaza acelei zile la Baia „Mitraszevski", din Str. Poliției nr. 4, unde se afla de câteva ore Mihai Eminescu.

Unii dintre analiștii care au studiat acest moment au pus accent pe prezența organului de poliție într-un spațiu privat și au concluzionat că polițiștii au procedat într-un mod samavolnic și nelegal, *„arestându-l"* pe poet în cadrul unui plan de acțiune, pus la cale anterior de către adversarii lui Eminescu.

Aici își are izvorul o teorie răspândită a conspirației, care pune în centrul narațiunii *„arestarea"* jurnalistului de la **„Timpul"** și scoaterea sa din viața publică.

Atragem atenția asupra unei confuzii de terminologie juridică: ***„arestare"*** versus ***„reținere"*** întrucât, din punct de vedere procedural ***„arestarea"*** presupune un act emanat de la parchet, un ordin semnat de un procuror, respectiv o decizie sau hotărâre judecătorească de privare de libertate, rămasă definitivă și executorie, singurele situații în care ***„arestarea"*** putea avea loc, pe când ***„reținerea"*** se putea desfășura în situații clar determinate sau în cazuri de forță majoră, doar pe o durată de 24 de ore, ceea ce evident nu s-a întâmplat în ***„cazul Eminescu"***.

Și totuși, polițistul venit la fața locului a întreprins acțiunea de ridicare cu forța a poetului și de conducere a acestuia într-un loc cu condiții speciale de recluziune. Ce înseamnă aceasta?

Pentru a evita enunțarea unor concluzii eronate, referitoare la modalitatea în care s-a desfășurat acest moment crucial din existența lui Mihai Eminescu, am cercetat cadrul legal în virtutea căruia s-a acționat în fatidica zi de 28 iunie 1883.

În acest demers, ne-am propus să găsim răspunsuri corecte la următoarele trei întrebări.

Prima întrebare, de bun-simț, este următoarea: ce căuta poliția în interiorul unei băi din București, deci într-un spațiu privat, în condițiile în care nu se produsese o tulburare vădită a ordinii și liniștii publice, ori vreo altercație urmată de o vătămare a integrității fizice a vreunei persoane?

A doua: avea comisarul secțiunii 18 de poliție temei legal să procedeze la reținerea și evacuarea poetului din acest spațiu?

În fine, de ce comisarul C.N. Nicolescu l-a condus pe Eminescu la un stabiliment de sănătate mintală, și nu la sediul poliției, pentru a continua ancheta?

Prin urmare, răspunsurile la aceste trei întrebări cruciale vor contribui la aflarea adevărului în privința incidentului petrecut la 28 iunie 1883, si mai ales dacă se mai poate susține cu argumente indubitabile faptul că Eminescu a fost „arestat" și internat abuziv la institutul de boli mintale al dr. Suțu, potrivit teoriilor conspirației.

Pentru a nu intra pe terenul unor dispute de ordin subiectiv, vom analiza acest episod în contextul legislației în vigoare la momentul respectiv.

Se pot invoca două motive care să justifice prezența polițiștilor în perimetrul băii amintite: aceasta era o baie publică, iar poliția avea acces pe domeniul public, iar al doilea motiv este legat de faptul că poliția era îndrituită să controleze bunul mers al lucrurilor în acest domeniu !

Și acum răspundem imediat și la cea de-a doua întrebare, privind temeiul legal, care oferă cheia înțelegerii corecte a acțiunii comisarului C.N. Nicolescu. Acesta a acționat în virtutea prevederilor *„Legii serviciului sanitar"* din 16 iunie 1874 , precum și a „Regulamentului pentru internarea smintiților în spitale" , din 15 iulie 1867.

Astfel, în Cap. 1 al sus-amintitei legi, numit *„Organizarea serviciului sanitar"*, Art. 2 stipula faptul că: ***„Administrațiunea însărcinată cu îndeplinirea măsurilor sanitare generale este: Ministerul de Interne"***, iar la Art. 9 se preciza: ***„Direcțiunea și privegherea supremă a serviciilor sanitare civile e o atribuțiune a Ministrului de Interne".*** În continuarea acestui articol de lege, la punctele f) și g) sunt enumerate atribuțiile concrete ale organelor Ministerului de Interne:

f) Inspectează stabilimentele publice și private anume: spitalele, ospiciile, institutele de naștere, institutele de maternitate, de copii găsiți, de alienați, stabilimentele de ape minerale, carantinele; controlează condițiile igienice ale penitenciarelor și ale închisorilor districtuale;

g) Dă permisiune pentru înființarea stabilimentelor medicale, private (spitale de tot felul, institute de naștere, institute de alienați, institute pentru vaccinare, oficii pentru procurarea

hranei, stabilimente de ape minerale).

Așadar, organele Ministerului de Interne aveau posibilitatea să inspecteze stabilimente publice și private, inclusiv spitale și ospicii, iar înființarea stabilimentelor medicale private era de competența acestui minister.

Răspunsul la cea de-a treia întrebare - de ce comisarul C.N. Nicolescu *„l-a condus"* pe Mihai Eminescu la Institutul *„Caritatea"* și nu la sediul de poliție - ne va dezvălui o perspectivă de cercetare neașteptată. Mai întâi, să reținem această formulare esențială, aflată în Procesul-Verbal întocmit la data de 28 iunie 1883: Eminescu nu a fost *„reținut"*, nu a fost *„arestat"*, acesta a fost *„condus"* la un stabiliment medical pentru alienați!

De ce nu la Mărcuța, de pildă ? Răspunsul aveam să-l aflu parcurgând un articol al Dr. I. Felix, dedicat istoriei medicinii în România , în care acesta dezvăluie legăturile neștiute dintre Ministerul de Interne și stabilimentul de sănătate al dr. A. Sutzu, din Strada Plantelor. Autorul scrie textual: *„Ospiciul privat de alienați «Caritatea» din Bucuresci, proprietatea d-lui profesor Dr. A. Sutzu, cu 36 paturi pentru ambele sexe. În Depozitul de alienați al Prefecturii Poliției orașului Bucuresci, alipit de Institutul «Caritatea», se primesc pe an în termen mediu 100 de alienați de ambele sexe în mod provizoriu, până la constatarea bolii și trimiterea în căutarea unui ospiciu de alienați."*

Așadar, Prefectura de Poliție a Bucureștiului primea în fiecare an, în mod provizoriu, o medie de 100 de viitori pacienți ai stabilimentelor psihiatrice, de ambele sexe, într-un spațiu alipit de ospiciul privat de alienați *„Caritatea"*. După o perioadă de așteptare, timp în care erau supuși unui examen de constatare a bolii fiecăruia, erau transferați la un ospiciu de alienați.

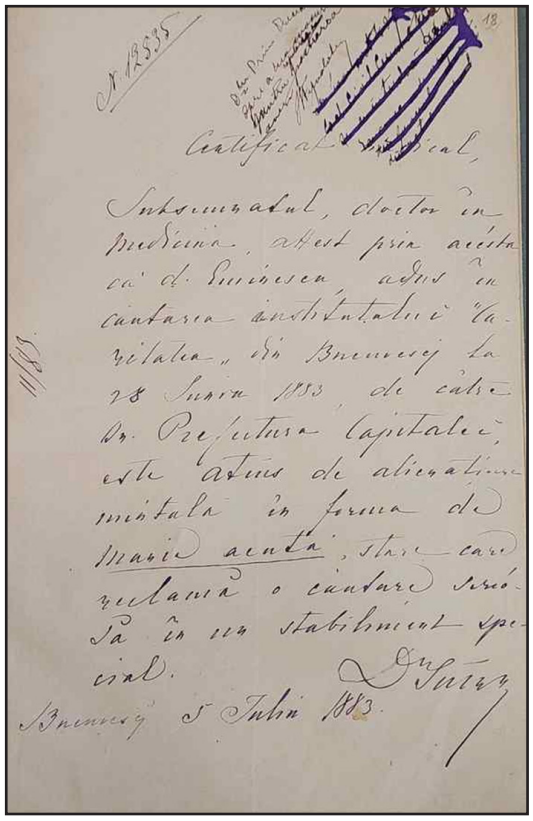
Considerăm că Mihai Eminescu, la rândul său, a fost supus acestei proceduri de triere, prealabile trimiterii într-un stabiliment psihiatric, având în vedere data Certificatului Medical eliberat de dr. Șuțu - 5 iulie 1883 -, din care rezultă că Mihai Eminescu a primit, conform procedurilor în vigoare,

diagnosticul de ***„alienațiune mintală”***, în forma de ***„manie acută”*** .

Acest document medical, datat 5 iulie 1883, emis la 8 zile după internare, este o piesă esențială în dosarul deschis privind *„Interdicția Mihail Eminescu”* , dosar conexat la Dosarul nr. 645/1889, cu același obiect . În ambele dosare sunt incluse un număr de documente procedurale, purtând antetul Ministerului de Interne (de exemplu, Procesul-Verbal încheiat de comisarul C. N. Nicolescu cu ocazia ridicării lui Mihai Eminescu din interiorul Băii Mitrașewski, cu completări din aceeași zi și din 29 iun., despre bunurile personale duse în camera sa din str. Piaţa Amzei, nr. 6) toate acestea demonstrând faptul că evenimentele petrecute la data de 28 iunie 1883, consemnate de piesele Dosarului 968/iulie 1883 al Tribunalului Ilfov, s-au desfășurat în limitele stricte ale legislației acelui timp.

Fără îndoială, momentul ridicării lui Mihai Eminescu din incinta Băii Mitrasewski și al internării sale în Institutul dr. Suțu este unul dureros, nu ar fi trebuit să aibă loc, însă în acest text nu punem în discuție oportunitatea sau moralitatea actului în sine , ci pur și simplu legalitatea acestuia. Or, după cum se poate vedea, comisarul secției 18 era în limitele legii, atunci când l-a condus pe Mihai Eminescu la un stabiliment medical de profil.

Ferindu-ne să divagăm asupra subtilelor dedesubturi ale acestui episod, ne situăm doar în marginea unor explicații bazate pe legislația timpului respectiv și pe procedurile uzuale practicate de organele statului în domeniul sănătății. Altminteri, ne vom împotmoli în marasmul unor ipoteze greu demonstrabile.

Certificatul Medical emis la data de 5 iulie 1883 de către dr. Sutzu

Certificat medical

„Subsemnatul, doctor în medicină, attest prin acésta că d. Eminescu, adus în căutarea institutului „Caritatea” din Bucuresci la 28 Iuniu 1883, de către On.[or] Prefectura Capitalei, este atins de alienațiune mintală, în forma de manie acută, stare care reclamă o căutare seriósă în un stabiliment special.

Dr. Sutzu

Bucuresci 5 Iuliu 1883”

****

- 1883 iun. 28, orele 7 seara, - Procesul-verbal încheiat de comisarul C.N.Nicolescu cu ocazia ridicării lui Mihai Eminescu, redactorul ziarului „Timpul”, din „stabilimentul de băi al casei Mitraşevschi”, fiind atins de „alienaţiune mintală”, şi a internării lui în Institutul „Caritatea”. D.A.N.I.C., col. Manuscrise, nr. 1568, f. 19-20, orig., cu completări din aceeaşi zi şi din 29 iun., despre bunurile personale duse în camera sa din str. Piaţa Amzei, nr. 6; procesul-verbal face parte din dosarul nr. 968, din iul. 1883.

- Monitorul Oficial al României, nr.131, 16 iunie 1874, p.835-837.

- Dr. I. Felix, „Istoria Igienii în România, II”, în Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Științifice, Seria II. - Tomul XXIV. 1901-1902, p. 222

- D.A.N.I.C., col. Manuscrise, nr. 1568, f. 18, orig.

- Dosarul nr. 968 al Tribunalului Ilfov, Secţia II-a, Civilo-Corecţională.

- D.A.N.I.C., col. Manuscrise, nr. 1568, f. 16-21.

- Așadar, cine este vinovatul moral pentru momentul petrecut la Baia Mitrașewski? Cine a făcut reclamația la Poliție, gest care pare mai degrabă un denunț calomnios? În Procesul-Verbal întocmit de comisarul C.N. Nicolescu sunt menționate numele celor care au anunțat și chemat Poliția: G. Ocășanu și V. Siderescu, *„amicii lui Eminescu”*, ei fiind aceia care au precizat că prietenul lor *„ar fi atins de alienație mintală”*.

RESPIRAȚIA GÂNDULUI

Schopenhauer – între dorință și suferință

Arthur Schopenhauer (1788–1860) a fost unul dintre cei mai influenți filosofi germani ai secolului al XIX-lea, fiind autorul lucrării **“Lumea ca voință și reprezentare”.** El a rămas în istoria filosofiei datorită unei viziuni pesimiste asupra existenței umane.

În centrul gândirii sale se află Voința, o forță profundă, irațională și neobosită, care îl împinge pe om să dorească neîncetat. Pentru Schopenhauer, nu rațiunea conduce în ultimă instanță existența noastră, ci această permanentă pornire către ceva ce încă nu avem. Altfel spus, dorim, căutăm, dobândim, pentru ca, după scurt timp, o altă dorință să ocupe locul celei împlinite.

În esență, filosofia lui Schopenhauer se construiește în jurul a trei idei fundamentale: voința, suferința și eliberarea.

Voința este motorul nevăzut al existenței. Ea ne împinge înainte, dar tocmai pentru că nu poate fi satisfăcută definitiv ne condamnă la o permanentă neliniște. Cât timp dorim ceea ce nu avem, simțim lipsa; când obținem ceea ce am dorit, satisfacția durează puțin, iar în locul ei se naște o altă nevoie. În acest fel apare suferința. Omul oscilează necontenit între dorință și împlinire, între lipsă și o satisfacție care nu reușește să devină definitivă.

Raportată la lumea în care trăim astăzi, filosofia lui Schopenhauer este una de actualitate, datorită faptului că ne dorim mereu mai mult. O casă mai frumoasă, un loc de muncă mai bun, mai mulți bani, mai multă apreciere, o altă călătorie, o nouă reușită. Atingem un prag și, aproape imediat, privirea se îndreaptă spre alt țel. Ceea ce ieri reprezenta un vis devine firescul de astăzi, iar ceea ce avem încetează să ne mai bucure pentru că ne-am obișnuit cu existența lui.

Avem, dar vrem mai mult. Reușim, dar vrem să reușim din nou. Suntem apreciați, dar ne dorim și mai multă recunoaștere. Iar în această alergare mutăm, fără să observăm, hotarul fericirii tot mai departe.

Prezentul riscă astfel să devină doar un loc de trecere între dorința împlinită de ieri și dorința încă neîmplinită de mâine.

Cu alte cuvinte, dorința produce suferință.

Ca răspuns la această permanentă neliniște a dorinței, Schopenhauer propune trei căi importante: arta, compasiunea și asceza.

Prin artă, omul poate suspenda pentru o vreme dominația voinței. În fața frumosului nu mai suntem obligați să posedăm, să cucerim sau să obținem ci doar contemplăm.

Pentru câteva clipe, încetăm să mai întrebăm ce ne lipsește. Dintre toate artele, Schopenhauer acordă muzicii un loc aparte, văzând în ea una dintre cele mai profunde expresii ale existenței.

A doua cale o reprezintă compasiunea. Atunci când suferința celuilalt încetează să ne fie străină, ieșim din închiderea propriului eu. Pentru Schopenhauer, compasiunea reprezintă fundamentul autentic al moralei, deoarece ne permite să recunoaștem în celălalt aceeași fragilitate pe care o purtăm noi înșine.

Cea mai radicală cale rămâne însă asceza: diminuarea dorințelor, desprinderea de plăceri și de atașamente și, în forma extremă a filosofiei sale, negarea voinței de a trăi. În această parte a gândirii lui se simte apropierea de tradițiile filosofice și spirituale indiene, cărora Schopenhauer le-a acordat o atenție neobișnuită pentru epoca sa.

Omul contemporan poate privi filosofia lui Schopenhauer și dintr-o altă perspectivă. Este oare necesar să renunțăm la dorință pentru a ne elibera de suferință?

Problema începe atunci când transformăm fiecare dorință într-o condiție a propriei fericiri: voi fi fericit când voi avea, când voi ajunge, când voi reuși, când voi fi iubit, când...

Și astfel, viața riscă să se consume într-un nesfârșit *„când”*, în timp ce singurul timp pe care îl avem cu adevărat rămâne prezentul.

Nu putem elimina suferința din existență și nici nu putem înceta să dorim. Putem însă învăța să nu mai măsurăm valoarea vieții numai prin ceea ce ne lipsește. Să dorim fără să devenim prizonierii dorinței, să construim fără să uităm ceea ce am construit deja și să privim, din când în când, spre ceea ce avem înainte de a porni din nou în căutarea a ceea ce ne lipsește.

Adina Vâlcu, Londra

Adormirea Maicii Domnului

– în biserică și în poveștile românilor –

În evangheliile canonice nu sunt prea multe amănunte despre Maica Domnului, amploarea cultului marianic survenind mult mai târziu, după secolul al patrulea. Totuși se știe că Fecioara a fost fiica unică a lui Ioachim și a Anei, născută în Nazaretul Iudeii. A fost logodită cu Iosif, de meserie dulgher. Cea care a pătimit suprauman la răstignirea lui Iisus s-a stins mai târziu și a fost dusă pentru a fi îngropată în Valea Iosaphat, dar aici, în prezența apostolilor care o înconjurau, a fost înălțată la cer. Biserica o supravenerează (hiperdoulia) ca pe cea care stă pe cea mai înaltă treaptă a desăvârșirii omenești, deasupra sfinților care sunt doar veneraţi (doulia).

Cultul marianic

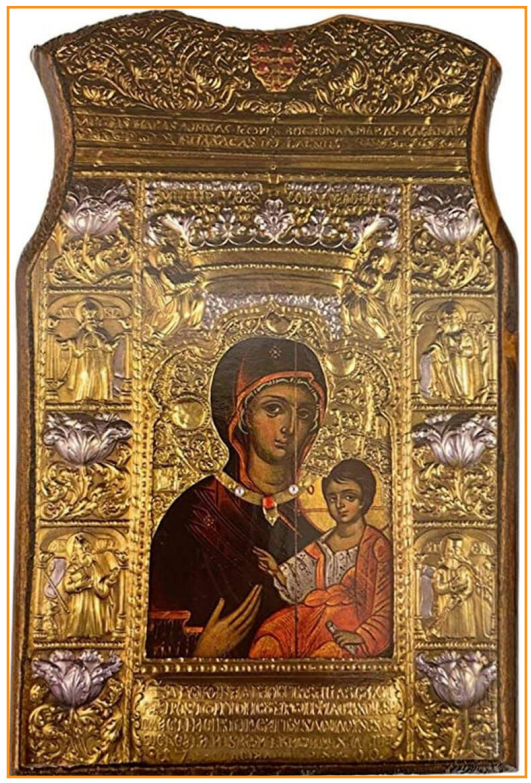
Cultul Maicii Domnului a luat amploare după sec. IV, așa cum este menționat în lucrări precum „Tratatul de minuni" al lui Grigorie de Tours sau semnate de Epifanie de Salamina. Deja pe la anul 600 d. Hr., sărbătoarea. Maicii Domnului era celebrată la Roma, chiar pe 15 august, dată care se menține și astăzi. Însă nu numai teologii Apusului au consacrat cultul Fecioarei, ci și marii cărturari al Răsăritului ca: Ioan Damaschin, Gherman de Constantinopol, Teodor Studitul etc.

Fecioarei i s-au adăugat ulterior o serie de cognomene care definesc strălucirea și mărirea ei, cea mai smerită mamă care a dat naștere Fiului Lui Dumnezeu: Cea plină de har, Cea sfântă (Panaghia), Împărăteasa. În lucrarea „Omilie la Adormire", Sf. Ioan Damaschin o numește „templul Cuvântului", Sfântă mai presus de toți sfinții, acoperitoarea, mijlocitoarea și ajutătoarea credincioșilor.

Între Biserica Ortodoxă și Biserica Catolică există un diferend mai vechi legat de dogmele mariologice impuse de Vatican, anume zămislirea imaculată a Fecioarei și înălțarea cu trupul. Biserica Ortodoxă susține că promulgarea acestor dogme strică raportul dintre om și întruparea lui Dumnezeu, ca și dintre Iisus și iconomia mântuirii. Pe scurt, Fecioara este, după har, născătoare de Dumnezeu, dar, după naștere, este din Adam și numai așa ea reprezintă umanitatea care speră în mântuire. De asemenea, înălțarea ei ar putea însemna glorificarea firii umane, dar aceasta este posibilă numai prin Iisus Hristos, singurul nostru răscumpărător.

Minunile Maicii Domnului

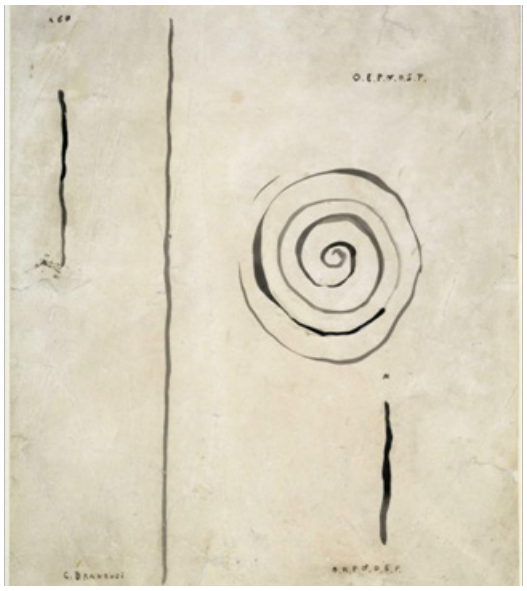
Cert este că ambele biserici văd în Maica Domnului chipul fecioarei neprihănite și pururea mijlocitoare. În popor, sărbătoarea de la 15 august este cunoscută sub numele de Sântă-Măria Mare, Precista-Mare sau Adormirea Maicii Domnului. Timp de două săptămâni, până la această zi, s-a ținut post, la fel de important ca Postul Mare dinaintea Paștelui, din care se zice că este chiar rupt. Postul Sântă-Măriei aduce împlinirea tuturor dorințelor, dacă este ținut cu sfințenie. Pe 15 august, dis-de-dimineață, femeile merg la biserică și împart struguri și prune pentru sufletul morților, iar, în Bucovina, și faguri de miere. Se merge la cimitir pentru tămâierea mormintelor, iar pentru cei răposați se fac praznice, mai ales când cei duși au murit în accidente groaznice. Bătrânii mai povesteau încă minunile Precistei și se spuneau poveștile Maicii Domnului („Sărbătorile la români", de Tudor Pamfile): cea în care a binecuvântat-o

pe broasca ce-și jelea puiul mort fiindcă ea a mângâiat-o în momentul pierderii Fiului; cea cu racul-fur al cuiului din inima Mântuitorului, drept care a fost blestemat să meargă toată viața de-a-ndăratelea, iar carnea lui să poată fi mâncată în orice zi, inclusiv în zile de post.

Prin Bucovina, se credea că Maica Domnului este o stea care se vede lângă Lună sau că este Luceafărul de dimineață. Maica Domnului are puterea de a scoate cu năvodul din fuiorul preoților de la Bobotează sufletele din iad. Coborând pe „scări de aur ", Maica Domnului apare la căpătâiul bolnavilor care i se roagă pentru sănătate. Se crede că e bine ca nimeni să nu meargă cu spatele, că atunci râde dracul și plânge Maica Domnului. Tot acum, fetele, dar și femeile vârstnice merg să culeagă Năvalnicul, buruiana de dragoste care a fost la origine flăcău picat din cer de frumos ce era și care încurca toate cărările femeilor dintr-un loc. Maica Domnului l-ar fi blestemat să devină buruiană de dragoste. Femeile îmbrăcate în cămăși albe și mergând cu zahăr în mână prin pădure rosteau această incantație: „Cum năvălește lumea la zahăr, așa să năvălească și dragostea în casă la mine!". La 15 august, începe vara să se petreacă și turmele de oi scoboară din munte, cum spune acest cântec din Dolj, cules în antologia „Graiul nostru" (1906) a lui I A. Candrea, Ov. Densușianu și Th. D. Speranția: „Drăguță Sântă-Mărie, / Nu lăsa toamna să vie / Că-mi ia baciu-n meliție, / Rămân stânile pustie, / Târlița fără oițe, / Scăunel fără băciță, / Care face brânza dulce / Să dea la ciobani să mânce. / Foaie verde mărgărit, / Merge vitele păscând / Și ciobanii fluierând / Și mielușeii vghierând, / Și mamele lor plângând ".

Nicolae Coande

Brâncuși și James Joyce

- când un om devine o spirală -

Dana Oprica

Există portrete care încearcă să surprindă chipul unui om și există portrete care încearcă să-i surprindă spiritul. Între acestea două se află unul dintre cele mai misterioase desene ale lui Constantin Brâncuși: Symbole de Joyce, realizat în 1929 pentru James Joyce. Nu vedem aici ochii scriitorului, nasul, gura sau figura sa recognoscibilă. Nu există aproape nimic din ceea ce ne-am aștepta să găsim într-un portret. În locul chipului apare o spirală, însoțită de trei linii verticale.

Și totuși, pentru Brâncuși, aceasta era imaginea lui Joyce.

În 1929, editorii americani Harry și Caresse Crosby, aflați la Paris și fondatori ai Black Sun Press, pregăteau o ediție limitată a unor fragmente din ceea ce avea să devină Finnegans Wake, sub titlul Tales Told of Shem and Shaun. Pentru frontispiciul cărții își doreau un portret al lui James Joyce. Inițial, se adresaseră lui Pablo Picasso, dar acesta a refuzat. Brâncuși a acceptat comanda și a început, în luna mai, prin a realiza mai multe schițe figurative ale scriitorului: portrete de față și de profil, în care încerca să-i surprindă fizionomia.

Aceste prime desene semănau cu Joyce. Dar tocmai aici se afla problema.

Cei care îi ceruseră lucrarea își doreau ceva care să exprime mai bine spiritul modern și experimental al operei lui Joyce. Brâncuși a înțeles cerința într-un mod radical. În loc să mai simplifice chipul, a renunțat cu totul la el și a apărut spirala.

Desenul **Symbole de Joyce**, aflat astăzi în colecția Centre Pompidou, este realizat în cerneală și măsoară 38 × 28 cm în una dintre versiunile păstrate de muzeu. O altă versiune, realizată în cerneală chinezească pe hârtie și datată 1929–1930, se află tot în colecția Centre Pompidou. Muzeul identifică în mod explicit spirala și cele trei linii verticale ca elementele centrale ale compoziției.

Poate că aceasta este partea cea mai fascinantă a poveștii: ***Brâncuși nu a încercat să-l facă pe Joyce să semene cu Joyce.***

În loc să reproducă exteriorul, el a căutat o formă care să funcționeze ca o semnătură a personalității sale. Spirala devine astfel un fel de portret interior.

James Joyce era scriitorul care pornise de la forme literare recognoscibile și le împinsese până la limitele limbajului. În Ulysses, el transformase o singură zi din Dublin într-un univers literar enorm. În Finnegans Wake, experimentul devenea și mai radical: cuvintele se amestecă, se transformă, se repetă și se întorc asupra lor însele. Sensul nu mai înaintează întotdeauna în linie dreaptă.

Spirala lui Brâncuși pare să spună exact acest lucru.

Ea pornește dintr-un punct, se dezvoltă, se îndepărtează și revine asupra propriei traiectorii. Nu este o linie care merge simplu de la început la sfârșit. Este o formă care se construiește continuu.

Iar Joyce era, pentru Brâncuși, un asemenea univers.

Există o explicație atribuită lui Brâncuși care a făcut ca acest desen să devină și mai celebru. Potrivit Morgan Library & Museum, Brâncuși ar fi explicat ulterior simbolul pictorului Jacques Hérold spunând:

„Joyce is like that: he departs from one point, and you'll never meet him again."

Este una dintre acele fraze care par să deschidă desenul mai mult decât să-l explice. Joyce pornește dintr-un punct și apoi dispare într-o traiectorie pe care nu o mai poți urmări în mod obișnuit.

Spirala devine astfel imaginea unei opere care nu se lasă parcursă în linie dreaptă.

Este și ceea ce face lectura lui Joyce atât de diferită. Cititorul nu primește întotdeauna o poveste care înaintează simplu. Este obligat să revină, să lege, să recunoască, să descifreze. Un cuvânt poate trimite la alt cuvânt, o imagine la un mit, o frază la o limbă străină sau la un episod anterior.

La Joyce, literatura începe să semene cu o spirală.

În mod obișnuit, un portret are o funcție foarte clară: să ne permită să recunoaștem persoana reprezentată. Brâncuși răstoarnă această convenție.

Centre Pompidou observă că seria portretelor lui Joyce este excepțională tocmai prin această trecere de la tratamentul figurativ la cel simbolic. Brâncuși începe prin a desena omul pe care îl are în față și ajunge să creeze un semn care nu mai seamănă cu omul, dar despre care consideră că îl reprezintă mai profund.

Este una dintre ideile fundamentale ale artei lui Brâncuși: ***simplificarea nu înseamnă să elimini sensul, ci să elimini ceea ce este neesențial.***

În sculptură, această idee avea să producă forme precum Pasărea în văzduh, în care pasărea concretă este aproape complet abandonată pentru a rămâne doar ideea zborului. În cazul lui Joyce, chipul este abandonat pentru a rămâne ideea unei minți aflate într-o continuă mișcare.

Există și o legătură culturală mai profundă.

Centre Pompidou sugerează că spirala lui Brâncuși poate evoca atât ornamentica celtică, cât și Book of Kells, manuscrisul irlandez medieval atât de important pentru imaginarul lui Joyce. În același timp, spirala poate fi asociată cu structura deschisă și ciclică a operei lui Joyce.

Această interpretare este cu atât mai interesantă cu cât Joyce nu era doar un scriitor irlandez care locuia la Paris. El purta Irlanda cu el în limbaj, în mitologie și în structura operei sale.

Brâncuși, român stabilit la Paris, și Joyce, irlandez stabilit departe de Dublin, se întâlneau astfel într-un spațiu european în care identitatea națională devenea materie pentru o artă profund cosmopolită.

Spirala poate fi privită ca un punct de întâlnire între aceste lumi: un semn arhaic, aproape universal, transformat într-o imagine a literaturii moderne.

Un alt detaliu al desenului este prezența celor trei linii verticale. Împreună cu spirala, ele creează o compoziție extrem de simplă. Brâncuși nu avea nevoie de mai mult.

Într-o altă versiune păstrată de Centre Pompidou, desenul are un caracter mai spontan, cu o linie tremurată și întreruptă, în timp ce versiunea destinată ediției este mai precisă și mai limpede: spirala și cele trei linii rămân suspendate pe suprafața albă.

Această diferență este importantă. Nu avem de-a face cu o formulă geometrică rece, ci cu o formă care păstrează gestul mâinii artistului.

Brâncuși nu *„desenează"* doar o spirală.

El o trasează.

Iar gestul devine parte din portret.

Există și o ironie frumoasă în istoria acestei imagini. În cartea publicată în 1929 de Black Sun Press, desenul lui Brâncuși apare identificat drept *„Portrait of the Author"* — *„Portretul autorului"*. Brâncuși avea să numească ulterior lucrarea **Symbole de Joyce**.

Este greu de imaginat o formulare mai potrivită.

„Portretul autorului" nu mai este chipul autorului. Este simbolul său.

Morgan Library păstrează chiar exemplarul ediției din 1929 și explică faptul că spirala a fost aleasă pentru frontispiciu în locul unui portret realist. Potrivit aceleiași surse, când tatăl lui Joyce a văzut imaginea lui Brâncuși, ar fi remarcat ironic că fiul său *„s-a schimbat mai mult decât credea"*. Replica este aproape perfectă pentru povestea acestui desen. Pentru că Joyce chiar *„se schimbase"* în mâinile lui Brâncuși.

Dintr-un om devenise o formă.

Poate că aici se află adevărata forță a lucrării.

Brâncuși nu a făcut doar un portret al lui James Joyce. A făcut, într-un anumit sens, un portret al operei lui Joyce.

Spirala este mișcare, întoarcere, continuitate. Este o linie care nu se termină cu adevărat. Iar opera lui Joyce, mai ales Finnegans Wake, are exact această proprietate: pare să se deschidă continuu spre alte sensuri.

În loc să spună ***„acesta este Joyce"***, Brâncuși pare să spună: ***„acesta este modul în care Joyce gândește".***

Și poate că aceasta este diferența dintre un portret obișnuit și un portret realizat de un mare artist.

Primul îți arată un chip.

Al doilea îți arată o idee.

Întâlnirea dintre cei doi nu trebuie privită doar ca o curiozitate a Parisului interbelic. Ea este întâlnirea dintre două spirite care au schimbat radical limbajul artei.

Brâncuși a eliberat sculptura de obligația de a imita lumea vizibilă. Joyce a eliberat literatura de obligația de a povesti într-un limbaj și într-o structură tradiționale.

Unul a redus forma până la esență.

Celălalt a multiplicat limbajul până când acesta a devenit aproape o lume în sine.

Și totuși, paradoxal, amândoi au ajuns la aceeași idee: arta nu trebuie să reproducă realitatea pentru a spune adevărul despre ea.

De aceea, spirala lui Brâncuși rămâne unul dintre cele mai tulburătoare portrete ale lui Joyce.

Nu pentru că seamănă cu scriitorul.

Ci tocmai pentru că nu seamănă cu el.

Un chip poate îmbătrâni, poate fi fotografiat și poate fi uitat. O formă însă poate deveni simbol.

În 1929, Brâncuși a privit un scriitor și, în loc să-i deseneze chipul, i-a desenat traiectoria.

A desenat o spirală. Și a numit-o Joyce.

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni

Proiect finanțat de
Departamentul pentru Românii de Pretutindeni

CENTRO CULTURAL LA TIERRA TRACIA
Diaspora 9 · Oamenii schimbării

CULTURO

FESTIVAL DE LIBROS Y ARTES DE LOS RUMANOS DE TODAS PARTES

4 EDICIÓN

1-5 OCTUBRE 2026
Bimenes, Asturias

AYUNTAMIENTO DE BIMENES

FILIALA UCP OCCIDENT

Filiala Presă Culturală

BOEMA TV
TELEVIZIUNEA ARTISTILOR

Diaspora 9 - Oamenii schimbării
DIALOGURILE CULTURO

TRIBUNA
Instituție publică în subordinea Consiliului Județean Cluj
PUBLICAȚIE BILUNARĂ

Frați de grai, frați de trai
Români în Andalucía
Publicație pentru românii din Andalucía și întreaga Spanie. Apare lunar.

LIGA SCRIITORILOR ROMÂNI

Miguel Gane

– între Spania și România prin trăirea versurilor –

Interviu realizat de **Mădălina Corina Diaconu cu Miguel Gane, poet spaniol, de origine română**

DMC: *Ne-am obișnuit ca în ultimii ani românii să vină spre Spania, să o viziteze, să se simtă bine, să afle mai multe detalii despre această cultură, ba chiar să se stabilească aici. De data aceasta vine Spania către România, pentru că suntem acum, în București, alături de un scritor spaniel de origine română, mult mai bine cunoscut în Spania. Am să-l rog să se prezinte, să ne spună cum îl chema înainte de a pleca în Spania și cum îi spun spaniolii acum.*

MG: Păi, înainte eram George Mihaiță Gane, m-am născut în Lerești, în județul Argeș, într-un spațiu idilic. Acum sunt Miguel Gane. De la 9 ani, de când am ajuns în Madrid, mereu am locuit acolo, numele a dobândit o altă identitate, o altă transformare și s-a ajuns la concluzia că e mai bine Miguel decât Mihai. Acum îmi semnez cărțile sub numele Miguel Gane, dar în același timp scriu despre identitatea și despre ceea ce înseamnă George Mihaiță Gane de multe ori. Despre asta vorbește și primul meu roman și parte din poeziile care se pot găsi în noul volum tradus în românește, **Albastru.** Și mi se pare normal pentru că fiecare țară are un areal al numelor proprii și de ce nu, să poți fi cunoscut și la ei pentru că acum ești acolo. Iar Miguel mie mi se pare un nume foarte frumos, chiar pentru poezie sună foarte bine.

DMC: *Spuneai că ai avut deja un roman, ai mai multe poezii, de fapt ai mai multe cărți publicate în Spania, în România a fost un roman tradus și publicat, iar acum ai venit acasă pentru a lansa un nou volum de poezii intitulat Albastru. De unde acest Albastru? De la apele din Marea Neagră sau de la apele care înconjoară Spania?*

MG: Albastru a vrut să fie o uniune, o privire către uniunea asta între mare și cer. Undeva se creează un loc în cer unde spațiul este infinit. Cam așa văd eu intrarea mea în România, spațiul infinit al tuturor posibilităților. Un fel de Romanian dream, dar mai literar. Mi-a plăcut să mă întorc acasă cu ideea că toate lucrurile pe care eu le voi face aici și le voi comunica să fie lucruri de calitate, lucruri pentru oameni, lucruri populare să zic așa.

Albastru este o antologie compusă din poemele pe care eu le-am scris de-a lungul anilor și acum am selectat unele dintre ele pentru a compune această culoare. Sunt poeme de acum 10 ani, de acum 12 ani și în același timp și poeme recente. Se poate vedea o evoluție în scris, unii cititori deja au remarcat-o; mie îmi place pentru că mă simt, m-am dezbrăcat complet în fața oamenilor și am spus: ăsta sunt eu cu stilul de scris în trecut, cu stilul actual și cu stilul către unde vreau să duc scrisul meu.

DMC: *Mi-a plăcut că ai spus atunci când vii în România este un univers al tuturor posibilităților. De ce îmi place? Pentru că, în general, românii spun că se duc către alte locuri în afară a României pentru un univers al tuturor posibilităților. Dar iată că poate să fie și invers! Întorcându-ne la aceste poezii, la această evoluție de care spui, la un moment dat poeziile tale au fost remarcate și sunt importante pentru că ai dat o voce deosebită femeilor, feminismului. Și cred că este inedit pentru că pornește de la un bărbat. Este un val al feminismului, dar pornit de la tinere, doamne, domnișoare, dar se poate și de la un bărbat. Cum a fost primită în Spania această poezie? Cum e primită în România?*

MG: Eu am scris foarte mult despre violența de gen și despre noile masculinități, noua identitate a bărbatului din secolul în care trăim. Toate au la bază o conversație despre feminism și tot ceea ce înconjoară feminismul. Ca scriitor, ca poet, am datoria să fiu atent la lucrurile care se întâmplă în jurul meu, la mișcările sociale, la lucrurile, conversațiile dintre oamenii, dezbaterile publice. Și din ele am creat și creez o poezie, pentru că acolo este un spațiu literar care trebuie explorat și care trebuie pus pe hârtie. Poemele au fost foarte bine primite în sensul că au devenit virale, dar nu numai pe rețele sociale, ci se citesc în școli, se vorbește despre ele. Când sunt anumite manifestări, există câte un afiș, un banner cu un poem sau un vers de-al meu. Au dobândit un caracter universal unde nu interesează cine a scris poemul, interesează ce este scris în poemă. Ceea ce este cel mai bine, deoarece mișcarea feministă este o mișcare unde actorii principali sunt femei, nu trebuie să fie bărbați. Însă poezia a putut să-și deschidă un spațiu acolo, undeva în față, dar a fost un spațiu deschis pentru că i-a fost permis să ajungă acolo în față.

Eu ca și bărbat încerc să învăț cât mai multe lucruri și să fiu cât mai deschis către multe spații, dar nu numai feminism, ci și altele. Pentru că până la urmă aici este construcția mea ca om, vreau să devin o persoană și mai ok. Pentru că asta face să fiu un poet mai pregătit, un poet mai aproape de oameni, că până la urmă acolo stă esența poeziei mele. De asta este o poezie accesibilă, este o poezie pe înțelesul tuturor, este o poezie care are capacitatea asta de a simți că în timp ce o citești, vorbește despre tine.

DMC: *Să vină toate aceste lucruri și din formația pe*

care o ai, pentru că la început de drum nu cred că te-ai gândit că vei fi un scritor, un poet. La început ai studiat dreptul și cu siguranță acele lucruri studiate pe băncile școlilor, facultăților își spun cumva cuvântul și în aceste cuvinte scrise pe hârtie.

MG: La bază eu sunt avocat, am urmat cursurile facultății de drept, am făcut și administrarea afacerilor, dar după ce am dat examen la Barou și am profesat, am decis să-mi dirijez viața în advocacy / susținere, apărare. La bază este avocatură, normal, prin ce? În principal prin cuvântul exact. Avocatura este o știință exactă unde nu poți să greșești ceea ce vrei să spui. Asta mi-a dat mie avocatura și am adus în poezie, lucrez cuvintele în așa fel încât să spun mărului măr și părului păr, dacă așa trebuie să fie, nu să mă joc cu altceva sau să vorbesc indirect despre ele. Sau am putea spune în avocatură, nu te poți juca cu legile. În poezie, în scris, nu te poți juca cu sentimentele oamenilor, nu? Și în același timp și compoziția, spuneam, compoziția poemelor este o știință, o știință concretă, după cum ziceam. Și ce mi-a mai dat avocatura? Capacitatea de a vorbi cu oamenii în public, de a spune anumite idei, de a apăra anumite versuri, de a citi, de a te face înțeles.

În același timp, nu pentru poezie, ci pentru romane m-au ajutat studiile de drept, o capacitate de a studia despre anumite personaje, despre a crea drumul lor - de unde vin și unde vreau să ajungă. Deci când ești avocat, tu spui povestea ta în fața unui judecător și acum, în cazul meu, spun povestea ta în fața unui cititor.

DMC: *Să revenim la acest volum de poezii, volumul care se numește* **Albastru.** *Spuneai că poeziile tale sunt prezentate și în școli.*

MG: Cred că este foarte important ca orice școală, orice sistem de învățământ să nu piardă legătura cu poezia. Poezia trebuie să fie accesibilă, pe înțelesul tuturor, după cum spuneam, și poeziile mele funcționează ca o fereastră unde cititorii privesc prin ea și văd ceea ce doresc să fie, cum au acces la anumite lucruri, la anumite învățături, la anumite sentimente. De asta trebuie și este foarte îmbucurător când ajunge în școli, când oamenii vorbesc despre ea, când o profesoară sau un profesor le spune: uite, un poem pe înțelesul tuturor, un poem care vorbește despre noi și analizează ce s-a scris, cum s-a scris, de ce s-a scris așa. Lucruri contemporane, lucruri de care ne lovim toți, probleme cu care înconjurăm noile generații. Nu vorbește despre lucruri care sunt din trecut și care nu mai fac parte din noi, sau dacă fac parte din noi sunt foarte foarte îndepărtate de ceea ce suntem astăzi. De asta vorbesc despre elemente precum Instagram, cuvinte noi precum Reels, Spotify, cuvinte noi care sunt prezente în poeziile mele, sau sentimente, cum este ironia. Vorbesc despre vacanțe cu prieteni la plajă, despre lucruri de care ne lovim toți și aici, studenții, elevii pot găsi un spațiu sigur.

DMC: *Făceai referire la cuvinte noi, uzuale în vocabularul nostru. Eu aș vrea să te întreb cum reușești să vorbești românește atât de bine după atâția ani, pentru că atunci când scrii, scrii în spaniolă, probabil că vine natural și este normal pentru că locuiești acolo de o viață. Ai nevoie de un traducător atunci când publici cărțile în România, dar reușești să păstrezi acest grai frumos, nu se simte accentual din spaniolă.*

MG: Da, eu am o capacitate melodică mai dezvoltată pentru că imit foarte mult cuvintele și mă las lovit și de sunetele pe care le găsesc în jurul meu și le imit. Mi se întâmplă câteodată când mă duc în America Latină și stau două săptămâni, deja vorba mea adoptă o altă identitate și mă surprind și pe mine pentru că este ceva irațional. Probabil aici stă la bază afirmarea că nu se vede că sunt de afară, în schimb am încercat în ultimii ani să perfecționez cât mai bine limba română, mai ales cea vorbită, deoarece până la urmă a fost și datoria mea ca imigrant să nu o pierd, pentru că româna face parte din mine, româna e prima mamă, dar și toate mamele până la urmă pentru că pe limba română am creat eu celelalte limbi.

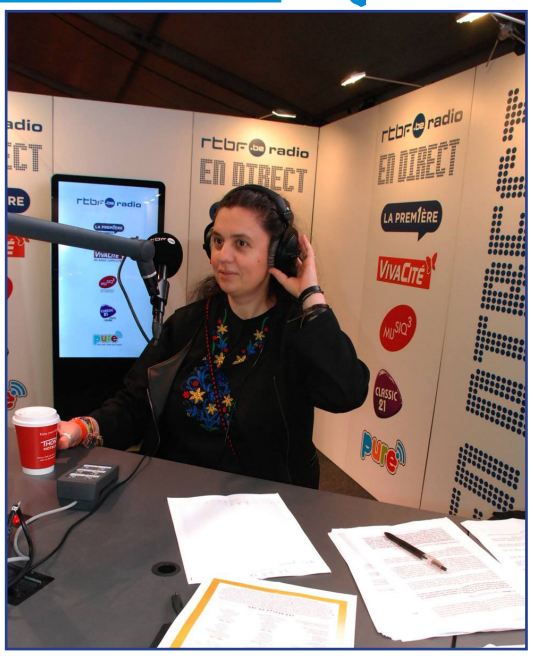
Româna sau sentimentul românesc, România trăiește în mine, identitatea asta o găsesc la mine la țară, o găsesc cu prietenii mei, cu familia mea, cu bunicii mei. În schimb, cum bine ai precizat, scriu în castalană pentru că este limba în care mi-am dezvoltat viața și este limba pe care o domin, mai mult, mai ales în scris, am mai multă ușurință în comunicare. Am nevoie de un traducător din respect profund pentru limba română, respect literar profund pentru că nu am capacitatea de a scrie la fel de bine într-o limbă și în alta, la fel de bine pentru mine. Acum eu vorbesc ok și mă pot face înțeles, dar în același timp dacă mă voi așeza să scriu, va fi mai complicat.

DMC: *Dar cred că te ajută atunci când iei manuscrisele traduse, te ajută foarte mult să-ți dai seama dacă prin traducere se pierde ceea ce ai simțit tu când ai scris originalul.*

MG: Desigur, însă am un traducător cu care am putut lucra foarte, foarte bine, cu Marin Mălaicu-Hondari, mai ales la roman, la **Când o să te faci mare** l-am lăsat să-și creeze, pentru că aveam foarte mare încredere în el deoarece l-am citit. Însă acum la poezie, Marin a creat un brut și după aia noi ne-am văzut online, am luat vers cu vers, poem cu poem și am studiat ce-am vorbit, ce-am conversat, ce este bine, dacă este bine, dacă am vrut să zicem asta, dacă n-am vrut să zicem asta, și am avut o creație comună, ceea ce m-a bucurat foarte mult pentru că mi-a dat și foarte multă siguranță. Mi-era foarte frică, mai ales de poemele astea mai vechi, deoarece erau poeme scrise acum ceva timp, scrisul evoluează, evoluează viața oamenilor și am dobândit prin el încredere în ele și le-am lăsat în carte. Dar a fost un proces foarte îmbucurător pentru mine deoarece am avut de învățat foarte multe lucruri de la el, m-am lovit și de cuvinte noi pe care nu le folosesc în vocabularul meu, care este unul până la urmă restrâns. Mi-a plăcut să am interacțiunea asta, cum să zic, mai originară cu ele.

DMC: *Spuneai că te-ai dedicat scrisului, ceea ce este de admirat în zilele noastre. Acum noi ne răsfățăm cu acest volum, al doilea pe care îl văd eu tradus aici în România, dar cu siguranță în Spania probabil că mai urmează ceva.*

MG: Da, urmează în Spania, sigur v-a urma și în România pe viitor. Sunt în lucru la un roman care vreau să apară în Spania undeva prin primăvara anului viitor. Va fi publicat la Destino, una dintre editurile cele mai prestigioase din Spania. Este un roman cu o profundă identitate română, care vorbește despre personaje din România, cum ar fi personajul istoric Vlad Țepeș și sper să ajungă și aici, acasă, în următorii ani. Încă nu știm când, nu știu cum, dar cu siguranță eu sunt foarte bucuros cu editura cu care lucrez. Este un proiect superb, dar nu numai prin calitatea literară, ci și prin calitatea oamenilor. Un proiect deschis către alte lucruri, alte concepte, alt univers nou, ceea ce-mi place

foarte mult. Eu am stilul ăsta să încep cu o echipă și să continui cu echipa aia de-a lungul anilor. Așa că sper ca în următorii, probabil, ani, poate doi să revenim și pe piața de acasă cu acest volum.

DMC: *Revin iar la partea aceea cu poezia în școli. Dacă ar fi să fii invitat în școli, în licee în România să vorbești despre poezie, să spui de ce este nevoie de ea, ce le-ai spune tinerilor? Și de ce întreb acest lucru, pentru că, din păcate, în România se simte oarecum o depărtare a tinerei generații de poezie, nu că n-ar înțelege-o, ci pentru că nu le este prezentată așa cum ar trebui.*

MG: Păi, probabil, le-aș citi. Le-aș spune un pic despre mine, despre cine sunt eu. Aș crea un pic o imagine despre persoana mea și, după, le-aș citi mai multe poeme care să vorbească despre ei. Cred că aici este cel mai important detaliu și nu numai despre ei, ci și despre familia lor, despre conjunctura socială pe care o trăim, despre prezentul, mass media, unde ne găsim toți și tot ceea ce înseamnă universul ăsta, paralel cu viața, câteodată. Cred că, după, aș încerca să le spun că poezia poate să fie ceva mișto. Poezia poate să fie la modă.

Poezia poate să fie un spațiu de construire, un spațiu unde înțelegi tot ce aș vrea să scrie poetul. Poezia poate să fie, nu știu, o casă până la urmă, pentru că are senzația asta când citești un poem că te simți în liniște, te simți ca și cum ai dormi în patul tău. Dacă găsești un poem care să vorbească despre tine și să rezolve ceva ce ai tu pe suflet în momentul acela, poemul acela o să facă parte din tine toată viața și o să revii la el, în timp, la moment dat și o să recitești sau o să rereciți sau o să te ajute pe tine să îmbunătățești traiul sufletesc mai mult.

DMC: Aș vrea să închei acest interviu cu un poem care se potrivește cu această vara toridă. Ce alegi?

MG: Poemul se intitulează
Belleza:
mirar la orilla
y veo el mar.

Și în română sună cam așa:
Frumusețe:
momentul când te uiți la țărm
și vezi marea.

Uzdin, acolo unde poezia nu cunoaște granițe

„Zilele Uzdinului” și Festivalul Internațional de Poezie „Drumuri de spice” – sărbătoare a culturii românești din Voivodina

Sunt locuri în care ajungi pentru prima dată și ai, totuși, sentimentul că te întorci acasă. Uzdinul este unul dintre ele. Așezare românească din Voivodina, Serbia, Uzdinul își păstrează limba, tradițiile și cultura cu o statornicie care impresionează. Aici, cuvântul românesc nu este doar rostit, ci cultivat și transmis mai departe, iar poezia a devenit, de-a lungul timpului, una dintre cele mai trainice punți între românii de pretutindeni.

În ziua de 7 august 2026, am avut bucuria de a participa la manifestările care au marcat încheierea celei de-a XXXIII-a ediții a **„Zilelor Uzdinului”**, organizate de Societatea Literar-Artistică **„Tibiscus”** din Uzdin, sub coordonarea scriitorului și omului de cultură **Vasile Barbu**, sufletul multora dintre proiectele culturale care dau continuitate vieții literare românești din această parte a Voivodinei.

Pentru cel venit din România, întâlnirea cu Uzdinul are o emoție aparte. Să auzi limba română vorbită firesc dincolo de granițele țării, să vezi cărți și versuri scrise în românește și să întâlnești oameni care și-au asumat păstrarea identității culturale înseamnă mai mult decât participarea la un festival. Înseamnă descoperirea unei comunități pentru care cultura română este o realitate vie.

Horațiu Mălăele – „Cuvinte-n vânt”, de la carte la scenă

Personalitatea în jurul căreia s-a construit unul dintre cele mai importante momente ale serii de 7 august a fost Horațiu Mălăele – actor, regizor, caricaturist și scriitor, un artist cu o voce inconfundabilă în cultura română contemporană.

În sala Casei de Cultură **„Doina”** din Uzdin a avut loc mai întâi lansarea volumului **„Cuvinte-n vânt”,** tradus în limba sârbă de către **Vasile Barbu**. Momentul a avut o frumoasă semnificație în contextul multicultural al Voivodinei. O carte scrisă în limba română ajunge, prin traducere, către cititorul de limbă sârbă, devenind ea însăși o punte între două culturi. După lansarea volumului, actorul a oferit publicului un spectacol deosebit, în care umorul, ironia fină, spontaneitatea și sensibilitatea s-au împletit într-un mod pe care spectatorii îl recunosc imediat. Horațiu Mălăele are acel dar rar de a stârni râsul și, aproape în aceeași clipă, de a te pune pe gânduri. Spectacolul său a creat o atmosferă caldă și a devenit unul dintre momentele memorabile ale acestei ediții a **„Zilelor Uzdinului”**.

Cartea și scena s-au întâlnit astfel în aceeași seară: mai întâi cuvântul tipărit, apoi cuvântul rostit.

„Drumuri de spice” – o istorie scrisă prin mari nume ale culturii

După lansarea cărții și spectacolul susținut de **Horațiu Mălăele**, în sala Casei de Cultură a urmat festivitatea de decernare a premiilor Festivalului Internațional de Poezie **„Drumuri de spice”.** Marele câștigător al ediției 2026 a fost chiar **Horațiu Mălăele**, căruia i-a fost conferit Marele Premiu pentru Poezie **„Sfântul Gheorghe”**. Importanța distincției poate fi înțeleasă privind impresionanta galerie a laureaților de-a lungul timpului. Plăcile comemorative de la Uzdin păstrează, începând cu anul 1994, numele unor personalități importante ale literaturii și culturii.

Primul laureat a fost Petru Cârdu (1994), urmat de Leonida Lari (1995), Grigore Vieru (1996), Ion Miloș (1997), Adam Puslojić (1998), Vasile Tărâțeanu (1999), Slavco Almăjan (2000), Cezar Ivănescu (2001), Adrian Păunescu (2002), Aurel Turcuș (2003), Petre Stoica (2004), Florian Copcea (2005), Nicolae Dabija (2006), Mircea Dinescu (2007), Ana Niculina Ursulescu (2008), Ioan Baba (2009), Vasile Morar (2010), Milan Nenadić (2011), Paul Purea (2012), Arcadie Suceveanu (2013), Vanghea Mihanj (2014), Arcadie Chirșbaum (2015), Ileana Roman (2016), Eugen Dorcescu (2017), Grigore Leșe (2018), Ioan Pintea (2019), Teodor Groza (2020), Aura Christi (2021), Ljubica Rajkić (2022), PS Daniil (2023), George Vidican (2024) și Valeriu Stancu (2025).

În 2026, acestei galerii impresionante i s-a adăugat numele lui Horațiu Mălăele.

Privite împreună, aceste nume spun poate mai mult decât orice prezentare despre prestigiul pe care Festivalul **„Drumuri de spice”** l-a dobândit în timp. Uzdinul a reușit să aducă împreună personalități din România, Serbia, Republica Moldova și Ucraina, transformând poezia într-un spațiu al întâlnirii și dialogului.

Laureații ediției 2026

Festivitatea de premiere a adus în atenția publicului numeroase personalități ale literaturii, publicisticii și vieții culturale. Alături de **Marele Premiu pentru Poezie acordat lui Horațiu Mălăele**, Marele Premiu al Culturii Românilor **„Podul lui Traian”** i-a revenit **Gabrielei Șerban** (Bocșa). Premiul Cultural **„Gheorghe Bulic”** a fost acordat lui **Trifu Traian Căta** (Petrovasâla) și Institutului Cultural al Românilor din Voivodina (Zrenjanin), Premiul **„Tibiscus”** i-a revenit lui **Nicolae Silade** (Uzdin), iar Premiul **„Casa Românească”** lui **Ervin József Țigla** (Reșița). Premiul pentru publicistică **„Pavel Gătăianțu”** a fost acordat lui **Nicolae Toma** (Timișoara), Premiul **„Mihail I. Vlad”** – **Aurei Lupșescu** (Timișoara), iar Premiul **„Poesis” – Ancăi Beidac** (Timișoara) și lui **Marian Boboc** (Petroșani). Premiul pentru traducere i-a revenit lui **Theo Rămianț** (Uzdin). Premiul literar **„Pelerini pe meridiane românești”** a fost acordat profesorului **Gabriel Băbuț** (Uzdin). Premiul **„Pro fidelitas”** a ajuns la **Izabela Lupulescu** (Uzdin), **Pavel Bălan** (Uzdin), **Diogen Băbuț** (Uzdin), **Anelia Băbuț** (Uzdin), **Lică Conciatu** (Bozovici), **Iancu Murărescu** (Sărcia), **Trifu Șoșdean** (Uzdin), **Dr. Teodor Groza Delacodru** (Mesici), **Vidu Velici** (Uzdin), **Ștefan Tomoiagă** (Săcălaz), **Daniel Cheț** (Uzdin) și **Teatrul „Todor Crețu Toșa”** (Uzdin). Hrisov de excelență au primit **Petre Opruț** (Timișoara) și **Ghiță Blejușcă** (Săcălaz).

Această diversitate a premiilor și a laureaților vorbește despre dimensiunea pe care manifestarea culturală de la Uzdin a dobândit-o de-a lungul anilor și despre legăturile create între oamenii de cultură de pe ambele părți ale granitei.

Premiul „Petru Cârdu” – o emoție personală

Pentru mine, seara de la Uzdin a avut și o profundă încărcătură personală: am avut onoarea de a primi Premiul pentru Poezie Avangardistă „Petru Cârdu”. Am primit această distincție cu emoție și recunoștință, cu atât mai mult cu cât poartă numele uneia dintre personalitățile emblematice ale literaturii române din Voivodina. Există și o frumoasă legătură simbolică: **Petru Cârdu** este primul laureat al Marelui Premiu **„Sfântul Gheorghe”**, numele său fiind înscris pe placa dedicată anului 1994. Trei decenii mai târziu, premiul pentru poezia avangardistă care îi poartă numele continuă să păstreze vie memoria poetului. Un premiu literar aduce bucurie, dar înseamnă și responsabilitate. Atunci când poartă numele unui poet important, el devine un îndemn de a continua să scrii, să cauți și să experimentezi.

Bucuria premiului a fost dublată de o altă onoare: am fost primită ca membru de onoare al Societății Literar-Artistice **„Tibiscus”** Uzdin, alături de **Horațiu Mălăele**, **Aura Lupescu și Marian Boboc.**

Mulțumesc Societății Literar-Artistice **„Tibiscus”** pentru Premiul **„Petru Cârdu”**, pentru onoarea de a mă primi în familia sa culturală și pentru căldura cu care am fost întâmpinată. Am plecat de la Uzdin nu doar cu o distincție, ci și cu sentimentul unei noi apartenențe.

Un scurt popas cultural la Coștei

Călătoria prin Voivodina a avut, a doua zi, și un frumos epilog. În 8 august, în drumul spre casă, am poposit pentru scurt timp la Coștei, unde se desfășurau „Zilele Coșteiului”. În cadrul acestora avea loc Festivalul Internațional de Literatură *„Pe urmele Luminii... în vara poeziei”*, iar programul zilei a cuprins și o expoziție de pictură, precum și Simpozionul Internațional dedicat celor 80 de ani ai Cercului Literar *„Lumina” – „80 de ani de cultură, memorie și identitate”.*

Popasul de la Coștei a venit astfel ca o scurtă și frumoasă continuare a experienței trăite la Uzdin, confirmând vitalitatea vieții culturale românești din Voivodina.

Uzdin – locul de unde am plecat mai bogată

Dincolo de diplome, premii, spectacole și fotografii, după Uzdin rămân însă oamenii.

Rămâne ospitalitatea lor. Rămâne limba română auzită firesc dincolo de granițele României. Rămâne imaginea unei comunități care nu își privește identitatea ca pe o amintire, ci o trăiește în prezent, prin cărți, spectacole, festivaluri și întâlniri.

Pentru mine, 7 august 2026 va rămâne legat de Uzdin: de lansarea cărții **„Cuvinte-n vânt”**, de spectacolul lui **Horațiu Mălăele**, de Festivalul **„Drumuri de spice”,** de Premiul **„Petru Cârdu”** și de bucuria de a fi primită ca membru de onoare al Societății Literar-Artistice **„Tibiscus”**. M-am întors acasă cu un premiu care mă onorează, dar mai ales cu amintirea unei comunități care știe să transforme cultura într-o formă de continuitate.

Uzdinul mi-a reamintit că granițele pot despărți teritorii, dar nu pot despărți oamenii care vorbesc aceeași limbă și împărtășesc aceeași cultură. Iar poezia, poate mai mult decât orice, nu are granițe și nu are nevoie de pașaport.

Mirela COCHECI

TREI BRĂȚĂRI DIN AUR, CU O VECHIME DE PESTE 3.000 DE ANI, EXPUSE LA MNIR

Tanța Tănăsescu

La data de 12 iunie a.c., la Muzeul Național de Istorie a României (MNIR) a avut loc vernisajul micro-expoziției **„Recuperarea trecutului. Un nou succes privind patrimoniul cultural național al României – 3 brățări preistorice din aur”,** prilej cu care au intrat în circuitul muzeal artefacte apreciate ca o veritabilă mărturie a măiestriei orfevrăriei preistorice. Acestea datează din perioada târzie a epocii bronzului şi începutul primei epoci a fierului, aproximativ în jurul anului 1150 î.Hr. (sec XII î.Hr.).

Cele trei brăţări preistorice din aur, clasate în prima parte a anului 2025 în categoria juridică Tezaur, au fost expuse în premieră după ce au fost recuperate şi readuse în anul 2024 în România. Această recuperare a fost posibilă în urma unor demersuri insistente, ce au durat peste cinci ani, realizate de instituţii cu rol în aplicarea legislaţiei pentru protejarea patrimoniului cultural naţional şi internaţional.

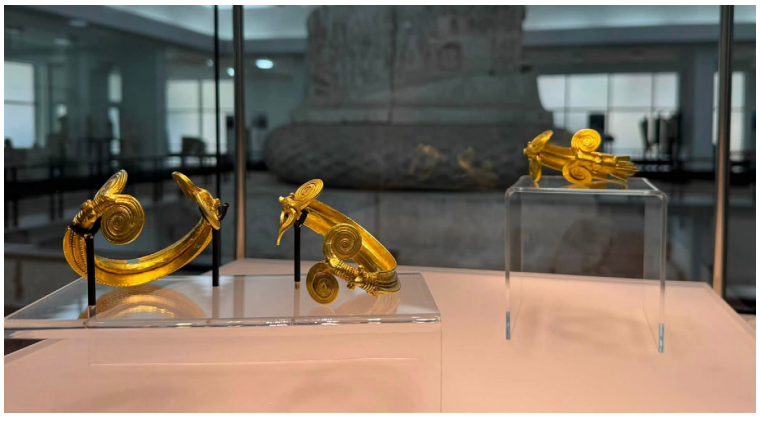
Artefactele prezente în micro-expoziţie au fost obiectul unui dosar penal privind braconajul şi părăsirea ilegală a teritoriului românesc, probabil în 2019. Faptele s-au petrecut în perioada 2017-2019, presupunându-se că obiectele au fost descoperite probabil cu detectorul de metale. Ulterior, două dintre ele au fost identificate în 2020 în catalogul unei licitaţii din Monaco iar cea de a treia a fost depistată în urma percheziţiei imobiliare a “presupusului proprietar” din Belgia. Licitaţia din Monaco a putut fi oprită graţie implicării şi cooperării excepţionale între autorităţile române şi cele belgiene, iar apoi autorităţile române încep demersurile pentru recuperarea artefactelor (două dintre ele aflate în Monaco şi una în Belgia), acţiuni desfăşurate în perioada 2021-2023. În acest interval de timp au fost parcurse mai multe etape de expertiză, realizate exclusiv pe bază de fotografii astfel că, în 2024, are loc repatrierea obiectelor şi o a doua expertiză, inclusiv cu investigaţii privind compoziţia artefactelor. În sfârşit, în 2025 are loc clasarea artefactelor şi definitivarea cazului în justiţie în România, obiectele fiind încredinţate MNIR.

Numărul de astfel de artefacte preistorice este foarte limitat în Europa, mai puţin de 30 de exemplare relativ similare, păstrate în colecţii muzeale din România, Ungaria, Austria. Pe lângă această caracteristică, obiectele recuperate au şi o valoare intrinsecă. Aceste brăţări din aur masiv, realizate folosind combinarea mai multor tehnici de prelucrare a metalului pentru a ajunge la forma finală, sunt de formă semi-circulară, cu corp lat şi capete deschise; la fiecare capăt sunt prevăzute cu o pereche de spirale (volute) plate, concentrice, dispuse simetric şi decorate cu incizii. La exterior sunt decorate cu o serie de incizii (crestături) şi caneluri. Corpul brăţării este masiv, lat, pe fiecare margine fiind decorat cu crestături succesive. Volutele duble simetrice te duc cu gândul la un cap de berbec stilizat. Cu stare de conservare foarte bună, una are greutate de 229.01 g, alta de 231.94 g iar cea de a treia are 222.75 g. Aceste excepţionale obiecte de podoabă masive şi bogat decorate sunt asemănătoare ca formă şi stil de ornamentare, prezintă similituduni evidente de tehnică de realizare putându-se presupune că au fost realizate de acelaş artizan metalurg – orfevru preistoric, ce le-a realizat în urmă cu trei milenii. S-a concluzionat că zona de proveniență a acelor podoabe preistorice este zona Crişanei (Ţara Crişurilor), nord-vestul României (zăcăminte de aur existente în Transilvania şi Maramureş, aşanumitul bazin carpatic – areale majore de proveniență pentru aurul preistoric pe continentul european), ele subliniind extraordinara măiestrie a aurarilor preistorici, dar reprezentând în acelaşi timp şi o descoperire de mare valoare pentru perioada târzie a epocii bronzului pentru teritoriul actual al ţării noastre.

Parte din colecţiile MNIR, aceste superbe artefacte au fost prezentate publicului, în premieră, cu prilejul Zilelor Europene ale Arheologiei, ediţia 2026, fiind incluse din luna iulie a.c. în expoziţia permanentă Tezaurul Istoric. Printre partenerii media ai evenimentului s-a numărat şi Uniunea Ziariştilor Profesionişti din România (UZPR).

Zilele Europene ale Arheologiei reprezintă un eveniment european ce a debutat în 2019, dedicat apropierii publicului de patrimoniul arheologic şi evidenţierii rolului arheologiei în societatea contemporană.

Locul pe care îl purtăm cu noi

Tibiana Poiana

Există un moment, după ce ai plecat suficient de departe și pentru suficient de mult timp, în care întrebarea *„unde este acasă?”* încetează să mai aibă un răspuns simplu.

La început, lucrurile par clare. Acasă este locul din care ai venit. Acolo sunt străzile cunoscute, vocile, gesturile care nu trebuie explicate. În altă parte ești cel care învață: alte cuvinte, alte ritmuri.

Numai că timpul complică această geometrie.

Într-o zi te întorci și descoperi că locul pe care îl știai este încă acolo, dar tu nu mai ești omul care l-a părăsit.

Poate aceasta este una dintre experiențele cele mai profunde ale plecării: nu aceea că pierdem un loc, ci că pierdem încet posibilitatea de a ne întoarce la propria noastră versiune de atunci.

Orașele nu păstrează oamenii pe care am fost.

Memoria încearcă.

Și memoria este un arhivar straniu. Uită ani întregi și păstrează, fără să știm de ce, lumina unei camere, zgomotul unei uși, mâna cuiva așezată pe masă.

Viața noastră nu rămâne în noi sub forma unei cronologii. Rămâne în fragmente.

De aceea, uneori, un lucru foarte mic poate anula brusc mii de kilometri. Un cuvânt auzit pe stradă. Un cântec. Gustul unei mâncări. O expresie pe care nu ai mai auzit-o de ani.

Pentru câteva secunde, două locuri foarte îndepărtate ajung să existe în același punct.

În noi.

Poate acesta este adevăratul teritoriu al celui care a plecat: nu locul lăsat în urmă și nici cel în care trăiește acum, ci spațiul interior format între ele.

O dimineață de demult poate continua într-o seară de acum. O amintire poate apărea pe o stradă necunoscută. Un om pe care nu îl mai poți întâlni poate merge, pentru câteva clipe, lângă tine.

Nu este neapărat nostalgie.
Nostalgia ar vrea trecutul înapoi.

Poate maturitatea începe atunci când înțelegem că trecutul nu se întoarce. Ceea ce a existat și-a încheiat timpul. Dar faptul că s-a încheiat nu înseamnă că a dispărut.

Ne-a modificat.

Poate că suntem alcătuiți și din locurile din care am plecat, nu doar din cele în care am rămas.

Fiecare plecare lasă în noi o absență, dar și un alt fel de a privi. Identitatea nu este ceva primit o dată pentru totdeauna. Se schimbă discret, prin oameni, locuri, pierderi și întâlniri.

Într-o zi descoperim că nu mai putem spune cu precizie unde se termină ceea ce am fost și unde începe ceea ce am devenit.

Poate că nici nu există o asemenea frontieră.

Existăm prin toate versiunile noastre, chiar dacă nu ne mai putem întoarce la ele.

Atunci și cuvântul *„acasă”* începe să însemne altceva.

Nu neapărat o adresă.

Uneori este un om. Alteori o limbă. Uneori este o masă la care putem sta fără să explicăm cine suntem. Alteori este numai sentimentul rar că lumea nu ne cere să fim în altă parte.

Poate că nu purtăm cu noi locurile în care am trăit. Poate că ele ne poartă pe noi, mult după ce le-am părăsit.

Iar distanța adevărată nu începe atunci când plecăm.

Începe atunci când înțelegem că omul care s-ar fi putut întoarce nu mai există.

Federación de Asociaciones de Rumanos de Andalucía (FARA)

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni

COMUNICAT DE PRESĂ
Lansarea proiectului „EDU-DIASPORA 2026”

„Proiect finanțat de Departamentul pentru Românii de Pretutindeni

Federația Asociațiilor de Români din Andaluzia (FARA) anunță lansarea proiectului **„EDU-DIASPORA 2026”,** implementat în perioada **1 ianuarie – 31 decembrie 2026, în Comunitatea Madrid și Comunitatea Andaluzia (Spania). Prima conferință se va desfășura pe 31 august, on line, de la 17.00 ora României.**

Proiectul este finanțat de **Departamentul pentru Românii de Pretutindeni**, în cadrul Programului Educație, cu un buget de 100.000 lei.

EDU-DIASPORA 2026 își propune să contribuie la consolidarea identității lingvistice și culturale a copiilor români din Spania prin îmbunătățirea accesului la educația în limba română și prin dezvoltarea unui mecanism eficient de colaborare între organizațiile românești, cadrele didactice, părinți și instituțiile implicate în procesul educațional.

În cadrul proiectului vor fi organizate două dezbateri regionale, în Comunitatea Madrid și în Comunitatea Andaluzia, la care vor participa specialiști din domeniul educației, reprezentanți ai organizațiilor românești, profesori, părinți și lideri ai comunității. Evenimentele vor fi transmise online pentru a facilita participarea unui număr cât mai mare de români din diaspora.

Proiectul urmărește:

- creșterea accesului copiilor români la educația în limba română;
- dezvoltarea colaborării dintre organizațiile românești și instituțiile educaționale;
- identificarea nevoilor reale ale comunității prin consultări și chestionare;
- elaborarea unui document de recomandări privind dezvoltarea educației în limba română în diaspora;
- realizarea KIT-ului EDU-DIASPORA, un instrument practic destinat părinților, profesorilor și organizațiilor românești.

Rezultatele proiectului vor fi puse gratuit la dispoziția comunității românești și vor contribui la dezvoltarea unor inițiative viitoare dedicate păstrării limbii române și consolidării identității naționale în rândul noilor generații.

Pe întreaga perioadă de implementare vor fi realizate activități de informare și promovare prin intermediul platformelor online, al rețelelor sociale și al partenerilor media, toate materialele fiind realizate cu respectarea prevederilor Ghidului de identitate vizuală al Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

Federația Asociațiilor de Români din Andaluzia invită membrii comunității românești, organizațiile asociative, cadrele didactice și părinții să urmărească activitățile proiectului și să participe la evenimentele organizate în cadrul acestuia.

Date de contact
Federația Asociațiilor de Români din Andaluzia (FARA)
E-mail: **fedrumanosandalucia@gmail.com**
Facebook: **Federația Asociațiilor de Români din Andaluzia**

Distanța care nu există

Andrei Slăvuțeanu

Distanța pare unul dintre lucrurile cele mai ușor de măsurat. Între două orașe există un număr exact de kilometri. Între două puncte ale lumii poate fi trasată o linie. Avem hărți, coordonate, ore de zbor, fusuri orare. Știm aproape întotdeauna cât de departe suntem de un loc.Știm mult mai rar cât de departe suntem de noi înșine.

Poate că aici începe adevărata problemă a celui care pleacă. Nu în momentul în care traversează o frontieră și nici în prima seară petrecută într-un oraș străin, când totul are încă aerul provizoriu al unei călătorii. Mai târziu începe. Atunci când descoperi că locul pe care l-ai părăsit a continuat să existe fără tine, iar tu, aproape fără să-ți dai seama, ai continuat să exiști fără el.

Din acel moment, întoarcerea devine o idee mai complicată decât drumul.

Putem reveni într-un oraș. Putem deschide aceeași ușă, merge pe aceeași stradă, recunoaște o fereastră, un copac, o cafenea, colțul unei clădiri pe lângă care am trecut de sute de ori. Și totuși, ceva nu mai coincide. Pentru că nu ne putem întoarce în timpul din care am plecat.

Aceasta este, probabil, una dintre micile cruzimi ale existenței: locurile par să rămână, dar omul care le-a locuit nu.

Uneori revenirea într-un loc cunoscut produce o neliniște greu de explicat. Recunoști aproape totul și, în același timp, nimic nu mai este exact ceea ce fusese. Poate că s-a schimbat strada. Poate că au dispărut oameni. Poate că un magazin a devenit altceva, o casă a fost renovată, o curte a fost închisă. Dar nu aceste schimbări sunt cele care tulbură cu adevărat.

Tulburător este să înțelegi că privești totul cu ochii altui om. Ai fost cândva acolo și ai văzut aceleași lucruri. Numai că cel care le privea atunci nu mai există. Nu locul s-a îndepărtat. Noi ne-am îndepărtat de omul care eram în acel loc.

De aceea cred că distanța nu este în primul rând geografică. Kilometrii sunt forma ei cea mai simplă. Un avion îi poate reduce în câteva ore. Există însă distanțe pentru care nu s-a inventat niciun mijloc de transport: distanța dintre ceea ce am fost și ceea ce am devenit, dintre felul în care vedeam lumea și felul în care o privim acum.

Cel care trăiește suficient timp într-o altă țară dobândește, aproape inevitabil, o a doua perspectivă. Lucrurile care înainte păreau firești încetează să mai fie evidente. Obiceiurile devin convenții, certitudinile se subțiază. Înțelegi încet că mare parte din ceea ce numim „normal” este doar ceea ce am văzut atât de mult timp încât am încetat să ne mai întrebăm de ce este astfel.

Schimbarea locului tulbură această comoditate.

Descoperi că lumea poate fi organizată și altfel. Oamenii pot folosi timpul altfel, pot avea alt raport cu strada, cu munca, cu apropierea, cu singurătatea, cu masa, cu bătrânețea, cu ziua de mâine. Nu înseamnă că o lume este mai bună și alta mai rea. Înseamnă doar că niciuna nu mai poate pretinde, în ochii tăi, că este singura posibilă.

Pentru un scriitor, această fisură este fertilă. Scrisul începe adesea exact acolo unde lucrurile încetează să mai fie evidente. Atunci când nu mai poți privi o casă doar ca pe o casă, o stradă doar ca pe o stradă, plecarea doar ca pe o schimbare de adresă.

Am înțeles că nu trebuie să fii foarte departe pentru a deveni străin unui loc și nici foarte aproape pentru a-i aparține. Sunt oameni care au trăit o viață întreagă în același oraș fără să-l privească vreodată cu adevărat și oameni care au plecat de zeci de ani, dar pentru care o anumită stradă continuă să existe cu o precizie pe care prezentul n-o mai are.

Memoria are propria ei geografie.

Nu păstrează țări întregi. Nici orașe întregi. Păstrează fragmente: lumina unei după-amiezi, o masă, un zgomot venit de pe stradă, mirosul unei camere, un chip, o replică auzită cândva și despre care nu știam atunci că va rămâne cu noi toată viața.

Memoria nu este un muzeu bine ordonat. Este mai degrabă un teritoriu capricios, în care lucrurile importante dispar și detaliile aparent neînsemnate supraviețuiesc.

Uneori îți amintești perfect lumina dintr-o zi de acum treizeci de ani și nu mai știi ce ai făcut ieri.

Poate de aceea omul care pleacă nu ia niciodată cu el o țară întreagă. Ar fi imposibil. Ia câteva lucruri fără să știe că le-a ales. Restul se pierde, încet, fără ceremonie.

Iar această pierdere nu este neapărat o tragedie.

Uneori trebuie să ne îndepărtăm de ceva pentru a afla ce a însemnat. Apropierea excesivă face lumea invizibilă. Trăim ani întregi lângă oameni, clădiri, obiecte, gesturi și credem că le cunoaștem tocmai pentru că sunt acolo. Abia când lipsesc dobândesc contur.

Distanța devine, în acest sens, o formă de cunoaștere.

Dar orice cunoaștere are un preț. Cel care a privit o lume din afara ei nu mai poate reveni complet în interiorul ei. Poate reveni fizic. Poate locui din nou acolo. Dar undeva în el rămâne comparația. Știe deja că există și altă lume, altă măsură, alt ritm.

Apare astfel o formă stranie de existență: între lumi.

Nu o spun în sens sentimental. Nu cred că omul plecat este condamnat să trăiască dramatic între două patrii. Problema mi se pare mai profundă și, poate, mai universală.

Omul începe prin a crede că aparține unui loc. Mai târziu descoperă că aparține unei perioade din propria sa existență. Iar într-o zi poate înțelege ceva și mai incomod: că nici acelei perioade nu-i mai aparține.

Trecutul ne aparține pentru că îl purtăm. Noi nu-i mai aparținem lui. De aceea **„acasă”** este unul dintre cele mai greu de definit cuvinte. În tinerețe pare o certitudine. Mai târziu devine o întrebare. Este locul în care ne-am născut? Locul în care trăim? Locul unde sunt oamenii pe care îi iubim? Sau este numele pe care îl dăm acelei imposibile coincidențe dintre un loc, un timp și omul care am fost cândva acolo?

Poate că acasă nu există nicăieri în sens definitiv.

Poate că petrecem o viață întreagă construind mici forme provizorii de apartenență, iar timpul le desface încet: un oraș, o casă, o iubire, o generație, un grup de prieteni, o limbă comună, o anumită imagine despre noi.

Nu rămânem însă fără nimic. Rămâne privirea care s-a format traversând toate acestea.

Pentru mine, aici începe și unul dintre sensurile scrisului. Nu cred că literatura poate opri lumea și nici că poate salva timpul. Ar fi prea mult spus. Dar poate păstra conștiința trecerii prin ele. Poate fixa pentru o clipă un lucru înainte ca el să devină altceva.

Scriitorul nu oprește timpul. Îi opune câteva pagini. Atât.

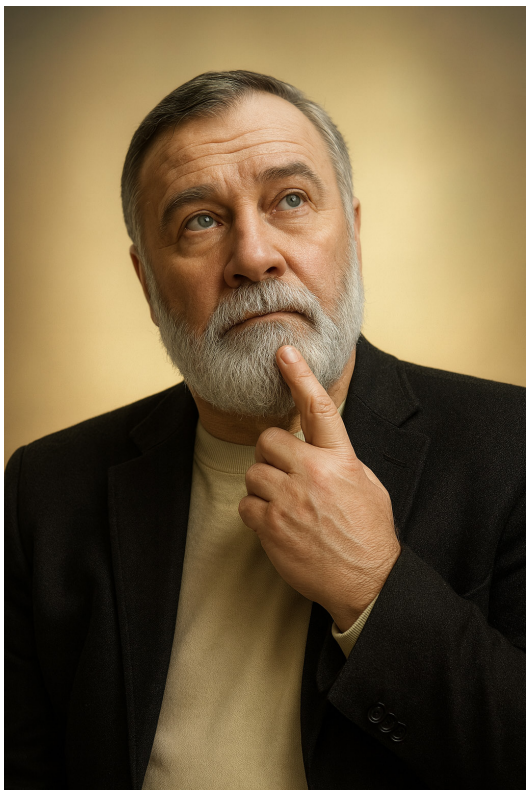
Și poate că uneori câteva pagini sunt suficient de încăpătoare pentru mai multe orașe, mai multe vieți și mai multe versiuni ale aceluiași om.

Între România și locurile în care ajungem există mii de kilometri. Este adevărat geografic. Dar existența noastră nu se măsoară în kilometri. Cele mai mari distanțe nu sunt între locurile în care am trăit. Sunt între oamenii care am fost în ele.

Iar poate una dintre formele maturității este tocmai acceptarea faptului că nu există drum de întoarcere către acei oameni. Putem reveni la casele lor, la străzile lor, la fotografiile lor. Pe ei îi putem doar purta cu noi. Până când, într-o zi, și noi vom deveni pentru altcineva un loc care a existat cândva și care nu mai poate fi găsit pe nicio hartă.

Firul de aur din lada de zestre străbună

Valeru Ciurea

O sărbătoare locală care să pună în valoare zestrea etnografică și etnofolclorică a zonei de nord a județului Olt și care să devină importantă pentru etnografia românească și pentru etnografii de marcă ai României s-a născut prin anul 1999 în mintea lui **Constantin Nițu**, din satul Cornățelu, comuna Poboru, un atent și fin observator al fenomenului etnologic, etnografic, cultural și istoric din județul Olt, care era nu numai un meșter popular recunoscut la nivelul tuturor instituțiilor muzeale din România care stăpânea arta cusutului și a țesutului (lucru rarisim pentru un bărbat!), ci și un colecționar pasionat și cultivat. Colecția sa etnografică, recunoscută de Reţeaua Colecţiilor şi Muzeelor Etnografice Săteşti Particulare din România îl nominaliza la vremea respectivă pe Constantin Nițu ca deținător al celei de-a șaptea colecții etnografice din România, ca importanță și valoare etnografică.

Constantin Nițu a fost membru al Academiei Artelor Tradiționale din România, titlu primit când a împlinit vârsta de 50 de ani; a primit Ordinul și Medalia **„Serviciu Credincios”** acordat de Președinția României la 29 noiembrie 2002; a primit titlul **„Tezaur Uman Viu” UNESCO** acordat la 1 martie 2019 de către Comisia Națională pentru Salvgardarea Patrimoniului Cultural Imaterial de pe lângă Ministerul Culturii.

Din mărturisirile lui **Constantin Nițu** consemnate în cartea **„Muzeul din vis”** reiese că la 29 iulie 2001 acesta a făcut demers menit a sensibiliza persoane cu putere de decizie care, văzând ce bogăție este la Cornățelu și pe tot Podișul Cotmenei, să facă gestul firesc de a sprijini înființarea unui muzeu. Festivalul etnofolcloric **„Firul de aur din lada de zestre străbună”** s-a născut din această dorință a lui **Constantin Nițu**, ca piatră de temelie pentru un muzeu care însă nu avea să fie.

Dumitru Bărbulescu, fost primar al localității Poboru între anii 2000-2008, a fost cel care a îmbrățișat ideea meșterului popular Constantin Nițu și a făcut demersurile oficiale pentru ca această sărbătoare să se nască la Poboru. Așa a pornit în lume chemarea gândită și pusă în pagină tot de **Constantin Nițu**:

„Către Prea Cinstitul nostru domn,

Către Prea Cinstita noastră doamnă,

Dăm știre domnievoastre de lucru cum am oblicit noi mai bine că alminterea nu e, că lăcuitorii satilor ce le zicem Cornățelu și den Poboru, ce mai abitir Cârciumari i-au zis, am pohtit la leatul ce-i zicem 2001, luna lui cuptior, luna den dzile 29, ceasuri 10,00 din dzi să fie, chemăm pe domnievoastră de față a fi, că aici s-a ivit un izvodu într-una ladă veche de zestre ce-au lasatu bătrânii noștri nouă de pomenire.

Noi aici am pohtit cu domnievoastră dimpreună să dăm aiastă moștenire mai departe la odraslele noastre ce sunt acum și la cele ce vor veni, acestu izvodu de pomenire cum a să

moșteni și să nu piară întru durerea noastră. I pac dăm știre că est izvodu l-am botezatu „Firul de aur din lada de zestre străbună“, și ca martori am chematu dregători și de la Poarta Țării Românești, jupâni și jupânițe ce-au știință a dovedi izvodu nostru de neam cilibiu.

La venirea domnievoastră la locul nostru de baștină vă vom primi după obișnuința străbună cu pâne și sare și cu porțile sufletului larg deschise, să putem primi toată suflarea.

Noi, trudnicii de aici, avem noi nădejde că veți purcede degrab a da nouă bucurie, a pune început bun ca ai noștri coconi să ia întăritură de la domnievoastră cum că a duce mai departe moștenirea din bătrâni nu iaste povară ci datorie divină și să sămnăm hrisovul de adâncă pominire ce-l sărbătorim.

Cu închinăciune și bucurie vă așteaptă cinstiții și înțelepții moșneni cornățani și poborani în frunte cu de obște diriguitorul și gospodarul nostru primar,

Dumitru Bărbulescu,

Primar la leatul 2001

Dat la leatul 2001, cuptior 29

Poboru – Olt”

Prima ediție, desfășurată la 29 august 2001 a beneficiat de prezența unor personalități de marcă ale culturii românești din domeniul etnografiei: **Doina Ișfănoni**, cercetător științific la Muzeul Național al Satului **„Dimitrie Gusti”** din București, **Corina Mihăescu**, cercetător științific la Centrul Național al Creației Populare București, **Rada Ilie**, muzeograf la Muzeul Județean Olt, **Elena Deleanu**, muzeograf la Muzeul Județean Olt care, alături de alți invitați au susținut prelegeri și cuvântări în cadrul simpozionului ce a purtat numele unuia dintre oamenii Oltului care au susținut actul creator din orice domeniu: **Nicolae Fulga**, prezent și el la eveniment.

Ca aproape în fiecare an, **Dumitru Bărbulescu** a fost prezent și în 2026, la a XXV-a ediție a sărbătorii **„Firul de aur din lada de zestre străbună”.**

— Ce sentimente vă trezește această a douăzeci și cincea ediție a sărbătorii, născută și de dumneavoastră?

— Un sentiment deosebit și aceeași emoție ca la prima ediție a acestei sărbători înființată cu finu’ Nițu și cu Iulică (Iulian Bărăscu, actualul primar, fost viceprimar la acea vreme n.a.). Nițu era era în putere, era pe val, era cunoscut,

îi plăcea foarte mult ceea ce făcea așa că, datorită lui și la insistența lui am inițiat această sărbătoare. ***„Nașule, trebuie să facem ceva pentru comună! Hai să facem Firul de aur din lada de zestre străbună!”***

— *Primarul a făcut asta nu în calitate de naș, ci de om de suflet al Poborului.*

— Da. Știți că organizam la el acasă tot felul de întâlniri cu tinerii și cu specialiști din diverse domenii.

— *Din* **„Firul de aur din lada de zestre străbună”** *au fost cel puțin câteva ediții excepționale la care au venit oameni importanți ai culturii tradiționale din România.*

— Au venit mai toți marii oameni plecați din Poboru dar și specialiști remarcabili din România. Prima și a doua ediție le-am ținut în localul primăriei de acum, care era magazin universal. Până la urmă am cumpărat magazinul și am făcut primărie acolo. Acolo am stat cu ei, cu toți oamenii de vază ai comunei veniți acasă cu această ocazie: profesori, ingineri, doctori universitari...

— *Poate ar merita încercat să renaștem sărbătoarea asta în sensul și în ideea de la care s-a pornit.*

— Poate că da, poate așa am mai aduce cât mai mulți fii ai satului acasă și ar fi un bun prilej pentru amintiri. Am la bibliotecă tabloul făcut de dumneata cu cei care au participat la prima ediție. Dar nu-l mai am decât pe acesta. Mi-ați făcut mai multe. Am avut și acasă, am avut și la primărie dar nu mai dau de ele. Numai oameni de vază.

— *Iulian Bărăscu, fostul dumneavoastră viceprimar, actualul primar, care a preluat ștafeta și duce mai departe sărbătoarea, vă invită în fiecare an.*

— E bine că se gândește la mine și îi mulțumesc pentru asta. Dacă am lipsit vreodată am făcut-o pentru că au fost probleme obiective. Eu sunt încântat că a format și copiii aceștia. Este o realizare extraordinară aceasta, cu ansamblul **„Zestrea Poboranilor”.**

Ca un bun organizator ce se află, primarul **Iulian Bărăsc**u era într-o mișcarea continuă așa că am profitat de primul moment de respiro.

— *Iată, facem un sfert de secol de când a pornit sărbătoarea asta.*

— Da, un sfert de secol. Noi doi am fost acolo când s-a născut... Noi doi, cu domnul Costică Nițu și cu domnul Bărbulescu, fostul primar.

—*Ce înseamnă pentru primarul Iulian Bărăscu, dar și pentru omul Iulian Bărăscu, poboreanul Iulian Bărăscu, această sărbătoare?*

— Această sărbătoare s-a născut din dorința de a duce mai departe unele obiceiuri și meșteșuguri cumva abandonate. Eu am avut o relație foarte bună cu domnul Nițu. Dumnealui a venit, ca să fim sinceri, cu ideea și am răspuns solicitării pentru că am văzut că avea atâta dreptate și emoție în glas.

— *Știu că în calitate de viceprimar la vremea respectivă ai dus cumva o parte din greul organizării acestei sărbători.*

— Așa este, dar eram mai tânăr. Nu-mi place să mă laud, să spun cuvinte mari. Și mi-a și plăcut ideea, mi-a plăcut folclorul în general. De aceea am și susținut ideea înființării ansamblului **„Zestrea Poboranilor”** de care mă ocup în mod special. Asta dovedește că mi-a plăcut și duc mai departe. Dar nu e deloc ușor, vă rog să mă credeți că nu e deloc ușor. Mai ales acum, când tineretului nostru, din păcate, nu îi mai place. Chiar și la ansamblul meu, am avut la început 28 de copii, de membri, iar acum mai am 12. Și se fac eforturi... Instructor, costume, încălțăminte, deplasări pe la televiziuni, festivaluri. Totul gratis. Ei nu plătesc niciun leu, nicăieri. Nu trebuie decât să învețe să joace și să cânte, să poarte costumul. Se plimbă, socializează. La spectacole, la festivaluri, se întâlnesc cu mari artiști, cu alți copii din țară... Și tot nu le place. Eu plecam cu nea Costică Nițu de drag, peste tot, pentru că pe unde mergeam, învățam și eu multe. Întâlneam și eu oameni deosebiți, eram dornic. Eu am fost mai băgăcios de felul meu, așa, și mi-a prins bine chiar și pentru funcția de primar pe care o am acum. Eu am fost mereu o persoană sociabilă, popular, glumesc, dar parcă m-am format mai bine în domeniul ăsta. În perioada respectivă, aici, cel puțin câteva ediții la rând, au venit oameni importați ai culturii tradiționale din România. Și oamenilor care plecaseră de aici în lume, le plăcea și voiau să tragă către locul unde s-au născut, să facă ceva pentru localitatea lor de baștină. Acum, vă spun sincer, mi-e foarte greu să mai găsesc oameni pe care să îi simți aproape, să simți că vor să participe. Eu așa am fost educat, să nu îngenunchez în fața nimănui. Apelez o dată, de două ori. Dacă îl simt că nu vrea, nu-l mai întreb de vorbă. Dragoste cu sila nu se poate.

— *Cum ți se pare propunerea de a organiza anul viitor o ediție specială, un eveniment de amploare, asemănător începuturilor acestei sărbători?*

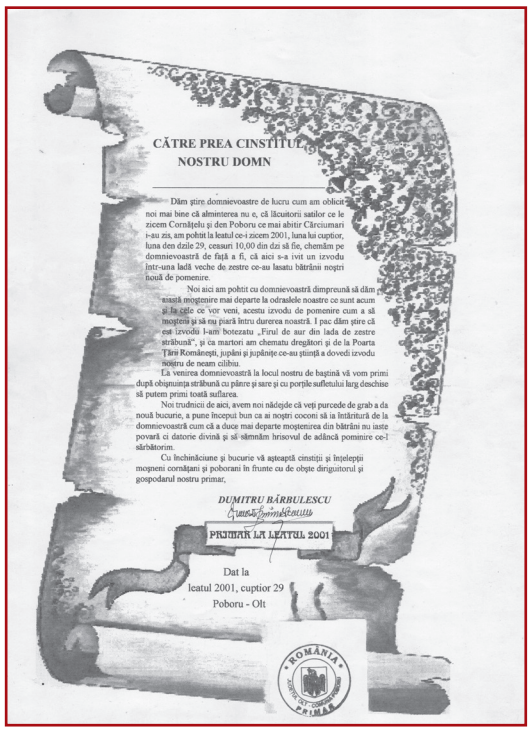
— Cu mare drag, dacă bunul Dumnezeu ne va ține sănătoși. În mine găsești întotdeauna un partener. M-aș bucura să putem face ceva frumos la Poboru la anul. Eu cred că m-aș îmbolnăvi să renunț la sărbătoare. Să știu că în prima duminică din luna august, după atâția ani, sărbătoarea noastră nu mai este, aș plânge. Am mai făcut-o o dată, cu echipa de fotbal. Am ținut-o vreo 2-3 ani desființată, plângeam pe după colțul casei să nu râdă nevastă-mea și copiii de mine, și după aceea am înființat-o din nou, că n-am putut să stau așa. Așa și cu Firul de aur din lada de zestre străbună. Este ceva de suflet. Atâta timp cât am fost unul dintre inițiatori, n-am cum să renunț.

Va fi iarăși ce-a fost, și mai mult decât atât?

Întrebarea rămâne un deziderat pe care ni l-am dori împlinit.Măcar pentru omagierea și în amintirea unor nume importante ale etnografiei Oltului — **Rada Ilie, Nicolae Fulga și Constantin Nițu** —, dar și pentru a readuce în memoria colectivă părți din ceea ce, din păcate, înscriem astăzi în categoria **„Ce-am avut și ce-am pierdut”.**

Portret Constantin Nitu

Invitatie la editia I a Firului de aur din lada de zestre

Și, slavă Domnului, am avut cu prisosință.

Prima editie Firul de aur Poboru

TRIBUNA

Concursul Național de Literatură „Ioan Slavici”

- ***textele pot fi trimise până la 30 octombrie 2026 –***

Revista de cultură Tribuna, instituție aflată în subordinea Consiliului Județean Cluj, organizează a XIV-a ediție a **Concursului Național de Literatură „Ioan Slavici”**. Concursul conține două secțiuni: roman și proză scurtă.

Pot participa autori de toate vârstele, cu sau fără volume personale publicate, cu excepția celor care au fost premiați la edițiile anterioare ale concursului.

Textele trimise pentru concurs trebuie să fie INEDITE; însoțite de datele reale de identificare ale concurenților și să nu depășească 10 pagini format A4, corp literă - Times New Roman 12, la 1,5 rânduri, în format Word.

Creațiile premiate de un juriu alcătuit din redactori ai *Tribunei* vor fi publicate în numerele viitoare ale Revistei.

Festivitatea de premiere și manifestările adiacente concursului vor fi anunțate la o dată ulterioară.

Materialele vor fi expediate prin e-mail, ca documente atașate, pe adresa tribunamagazine@yahoo.com cu mențiunea expresă „Pentru concursul Slavici 2026”, până la data de 30 octombrie 2026.

Nu se acceptă mesaje neconforme cerințelor, scanări după manuscrise, texte inserate în corpul mesajului trimis, de asemenea nici texte nesemnate sau semnate cu pseudonim. Autorii sunt rugați să precizeze secțiunea la care se înscriu: roman sau proză scurtă.

Important: Diplomele neridicate în cadrul festivității de premiere nu vor fi expediate ulterior prin poștă, sau alte mijloace fizice de comunicare.

DIPLOMAŢIA PARLAMENTARĂ ÎN CADRUL ORGANIZAŢIILOR PARLAMENTARE INTERNAŢIONALE

Titi SULTAN
Specialist in drept constituțional și parlamentar

PARTEA a V-a

2.5.Uniunea Interparlamentară (U.I.P.)

Aceasta reprezintă cea mai veche organizaţie politică internaţională, înființată la 29 iunie 1889 de William Randal Cremer (Marea Britanie) și Frederic Passy (Franța) fiind primul forum permanent pentru negocierile politice multilaterale care reunește în prezent parlamentari din 162 de state membre. Inițial, organizația a fost conceput pentru parlamentari, însă s-au schimbat intr-o organizație a Parlamentelor statelor suverane. Obiectivele Uniunii Interparlamentare sunt favorizarea contactelor, a cordonării schimbului de experienţă între Parlamente şi parlamentari, examinarea problemelor de interes internaţional, dezbaterea şi adoptarea de rezoluţii în vederea promovării unor acţiuni comune, promovarea mai bunei cunoaşteri a funcţionării instituţiilor reprezentative şi întărirea mijloacelor lor de acţiune, conlucrarea strânsă cu Organizația Națiunilor Unite, cu organizaţii guvernamentale şi neguvernamentale, cu alte organizaţii interparlamentare.

Structura U.I.P. cuprinde conferinţele interparlamentare care au loc bianual (primăvara şi toamna), consiliul interparlamentar, comitetul executiv, organul de lucru cu caracter permanent, patru comisii permanente, respectiv pentru: a) probleme politice, securitate internaţională şi dezarmare; b) probleme parlamentare, juridice şi drepturi ale omului; c) probleme economice şi sociale; şi d) pentru probleme de educaţie, ştiinţă, cultură şi mediu.

Secretariatul general a U.I.P. este alcătuit din funcţionari internaţionali.

România a desfăşurat o laborioasă activitate în trecut în cadrul Uniunii Interparlamentare, afiliindu-se la U.I.P. cu ocazia celei de a treia Conferinţe Interparlamentare ce s-a desfăşurat în noiembrie 1991, la Roma.

Parlamentele naționale a 162 de state sunt membre UIP, iar 10 adunări parlamentare regionale sunt membrii asociați. UIP are statut permanent de observator la Organizația Națiunilor Unite.

Cea mai recentă Adunare a Uniunii Interparlamentare și reuniunile asociate (a 139-a) a avut loc la Geneva, intre 13-18 octombrie 2018, tema generală de dezbatere a acestei Adunări intitulându-se ,,Rolul esențial al parlamentelor in promovarea păcii și dezvoltării intr-o eră a inovațiilor și schimbărilor tehnologice''. O componentă importantă sesiunile interparlamentare o constituie participarea secretarilor generali ai celor două Camere la dezbaterile privind dreptul, procedura parlamentară şi diferitele aspecte ale administrării parlamentelor, cu ocazia reuniunilor Asociaţiei Secretarilor Generali de Parlamente, organism consultativ al Uniunii Interparlamentare.

2.6.Adunarea Parlamentară a O.S.C.E.

Organizaţia pentru Securitate şi Cooperare în Europa (O.S.C.E.) îndeplineşte un rol deosebit în menţinerea păcii şi colaborării pe continent. Ea este continuatoarea Conferinţei pentru Securitate şi Cooperare în Europa (C.S.C.E.) care, în urma Summit-ului de la Budapesta din 1994, s-a transformat într-o organizaţie internaţională.

Preşedintele în exerciţiu al O.S.C.E. are responsabilitatea politică şi executivă generală a activităţii O.S.C.E., aceasta fiind funcţia politică supremă din cadrul Organizaţiei. Ea este deţinută, anual, de ministrul de Externe al uneia dintre ţările membre. În 1998, preşedinţia în exerciţiu a fost deţinută de Polonia, în 1999 de Norvegia, Austria este preşedintele în exerciţiu, iar România a asigurat preşedinţia organizaţiei în anul 2001. Preşedintele în exerciţiu coordonează procesul decizional, stabilind agenda de lucru şi organizând activitatea forurilor de negociere şi decizie. El poate decide constituirea de grupuri de monitorizare sau poate numi reprezentanţi personali care să se ocupe de diferite crize sau situaţii conflictuale. Fostul, actualul şi viitorul preşedinte în exerciţiu constituie Troika O.S.C.E.

Consiliul Permanent al O.S.C.E. este un for de dialog, consultări şi decizii pe probleme politice şi operaţionale curente, care se întruneşte săptămânal la Viena, la nivel de ambasadori, în şedinţe plenare şi ori de câte ori este nevoie, în reuniuni ad-hoc.

Forumul de Cooperare în Domeniul Securităţii îşi desfăşoară activitatea permanentă tot la Viena, având în atenţie aspectele militare ale securităţii (controlul armamentelor şi măsuri de creştere a încrederii).

Secretariatul, cu sediul tot la Viena, condus de un Secretar General, cu un mandat de trei ani, oferă sprijin operaţional organizaţiei. În cadrul Secretariatului există Centrul pentru Prevenirea Conflictelor şi un Coordonator pentru activităţi economice şi de mediu.

Tot la Viena îşi are sediul şi reprezentantul O.S.C.E. pentru libertatea presei. La Praga există un birou care se ocupă în special cu documentarea şi informarea. Biroul O.S.C.E. pentru Instituţii Democratice şi Drepturile Omului (ODIHR), cu sediul la Varşovia, se ocupă de monitorizarea alegerilor, dezvoltarea instituţiilor statului de drept, asigurarea drepturilor omului. În acelaşi scop, de a promova drepturile omului, a fost înfiinţat Înaltul Comisariat pentru Minorităţi. O.S.C.E. este principalul for european în domeniul prevenirii conflictelor şi gestionării crizelor. Misiuni şi alte activităţi de lungă durată ale O.S.C.E. sunt amplasate în Albania, Belarus, Bosnia-Herţegovina, Cecenia, Croaţia, Estonia, Georgia, Letonia, F.R.I. Macedonia, Moldova, Tadjikistan şi Ucraina. Misiunea de verificare a situaţiei în Kosovo (KVM) a luat fiinţă pe 25 octombrie 1998, pentru o durata inițială de un an. Curtea de Conciliere şi Arbitraj de la Geneva, prin intermediul Tribunalului de Arbitraj şi al Comisiei de Conciliere, constituite ad-hoc, are rolul de a reglementa disputele trimise de statele semnatare ale Convenţiei de la Geneva privind concilierea şi arbitrajul. Adunarea Parlamentară a O.S.C.E. a luat fiinţă la Madrid, conform prevederilor Cartei de la Paris şi în concordanţă cu prevederile Rezoluţiei din 2-3 aprilie 1991. Ea reuneşte peste 300 de parlamentari din 55 de state.

Obiectivele principale ale Adunării Parlamentare a O.S.C.E. sunt evaluarea şi urmărirea realizării obiectivelor generale ale procesului general- european, analiza temelor care fac obiectul reuniunilor Comitetului de miniştri ai afacerilor externe ai ţărilor membre ale O.S.C.E., dezbaterea interparlamentară a problemelor privind dezvoltarea procesului angajat prin Actul Final de la Helsinki şi Carta de la Paris, elaborarea de declaraţii, recomandări şi propuneri către Consiliul de Miniştri al O.S.C.E. şi guvernele statelor participante, informarea periodică a parlamentelor naţionale asupra lucrărilor desfăşurate. Secretariatul Adunării Parlamentare a O.S.C.E. se găseşte la Copenhaga, sesiunile anuale ale Adunării desfăşurându-se în luna iulie.

România este membră fondatoare a Adunării Parlamentare a C.S.C.E., în cadrul căreia dispune de şapte voturi în plenul sesiunilor Adunării (doi senatori şi cinci deputaţi).

Pe parcursul anilor, parlamentarii români au desfăşurat o susţinută activitate diplomatică, participând la numeroase reuniuni în cadrul cărora au prezentat propuneri şi iniţiative. Parlamentarul român Adrian Severin, preşedintele grupului de lucru ad-hoc care a desfăşurat o apreciată activitatea în promovarea dialogului intern şi aplanarea diferendului dintre preşedintele şi Parlamentul Republicii Belarus, a fost ales, prin acordul tuturor grupurilor parlamentare, în august 2000, preşedinte al Adunării Parlamentare a Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa. Relevând dificultatea convenirii soluţiilor într-un forum în care participă 55 de ţări, Adrian Severin declara că "Preşedintele AP – OSCE este, desigur, cel care trebuie să construiască cu răbdare, imaginaţie şi clarviziune atât consensul în cadrul structurii parlamentare, cât şi cooperarea cu dimensiunea guvernamentală a organizaţiei, sugerând strategii şi priorităţi, iniţiind demersuri politice şi cooperând acţiunea corectă a responsabililor individuali şi colectivi ai Adunării." În prezent, ADUNAREA PARLAMENTARĂ A O.S.C.E. este alcătuită din 324 de membri din cele 57 de parlamente naționale. In cadrul celei de-a 25-a sesiuni anuale, care a avut loc la Tbilisi, in Georgia, in perioada 01-05 iulie 2016, deputatul român Victor-Paul Dobre a fost ales vicepreședinte al acestei organizații. Menționăm și imprejurarea că in perioada 21-22 februarie 2019, s-au desfășurat la VIENA lucrările celei de-a 18-a Reuniuni de iarnă a Adunării Parlamentare a O.S.C.E. iar in perioada 7-8 aprilie 2019 la Copenhaga a avut loc reuniune biroului Adunării Parlamentare a OSCE.

Delegaţiile Adunării Parlamentare a Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa (AP OSCE) şi ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE), conduse de doamnele Doris Barnett (Germania, AP OSCE) şi, respectiv Angela Smith (Marea Britanie, APCE), au observat alegerile prezidenţiale din Ucraina, în perioada 29 martie – 1 aprilie 2019, alături de observatori ai Parlamentului European, Adunării Parlamentare a NATO şi Biroului OSCE pentru Instituţii Democratice şi Drepturile Omului (ODHIR).

O țară nu încape într-o valiză

Despre felul în care se moștenește apartenența

Lorena Anastasiu este scriitoare, eseistă, trainer certificat NLP și psiholog clinician în formare, cu o activitate dedicată promovării culturii, educației și dezvoltării umane prin intermediul literaturii.

Este autoarea a șase volume, în special de literatură pentru copii, prin care promovează inteligența emoțională, empatia, gândirea critică și educația prin poveste. Creația sa a fost distinsă cu Premiul I la Concursul Național de Creație Literară „Ion Creangă"- secțiunea Povești, precum și premiată în cadrul Concursului Internațional de Literatură și Arte Plastice „Martha Bibescu".

Este redactor al revistei literare **Banchetul**, publicație editată sub egida Uniunii Scriitorilor din România, și colaborator al revistelor Convorbiri Literare, Revista Română de Inteligență și Revista Impact, unde publică eseuri, proză și articole dedicate literaturii, educației și reflecției asupra societății contemporane.

A fondat proiectul **„Atelierele de Inteligență Emoțională prin Povești"**, prin care a susținut numeroase întâlniri în școli, biblioteci și instituții culturale, contribuind la dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale copiilor și adolescenților prin lectură și dialog. A desfășurat ateliere și conferințe în unități de învățământ și în cadrul Bibliotecii Metropolitane București, abordând teme precum educația copiilor în era digitală, relația dintre tehnologie și dezvoltarea emoțională, lectura ca instrument de formare și rolul familiei în construirea unui echilibru sănătos între mediul online și viața reală.

Este autoarea cursului **„Parenting Aplicat"** din cadrul **Life University**, un program care îmbină principiile psihologiei dezvoltării, neuroștiințelor și educației parentale moderne.

În calitate de speaker, este invitată în conferințe, emisiuni de televiziune, programe radio și podcasturi, unde promovează literatura, educația emoțională și cultura dialogului. Este speaker în cadrul **Arena Elevilor**, mentor al **Blue Heron Foundation (SUA)**, cofondator al **Asociației Stea către Stea** și colaborator al **Diviziei de Filosofia și Istoria Științei din cadrul Academiei Române**.

Prin întreaga sa activitate, **Lorena Anastasiu** urmărește să readucă literatura în centrul educației și al vieții comunității, demonstrând că poveștile pot deveni instrumente autentice de formare a caracterului, de cultivare a empatiei și de consolidare a identității culturale. Activitatea sa reunește literatura, psihologia și filosofia într-un demers interdisciplinar care promovează lectura, gândirea critică și dezvoltarea armonioasă a noilor generații.

În fiecare vară, aeroporturile devin locuri în care se despart nu doar oameni, ci și lumi întregi. Dacă privești cu atenție, dincolo de agitația bagajelor, de glasurile grăbite care anunță îmbarcarea și de copiii care aleargă printre scaune fără să înțeleagă de ce adulții par atât de tăcuți, vei observa un ritual care se repetă aproape identic, an după an. Nu apare în niciun ghid de călătorie și nici nu este consemnat în vreo statistică despre migrație, deși spune mai multe despre exil decât toate cifrele la un loc.

O bunică își îmbrățișează nepotul cu câteva secunde mai mult decât ar fi nevoie. Îi îndreaptă gulerul tricoului, deși este perfect așezat, îi pune în rucsac un borcan mic de dulceață, câteva nuci din grădină, o iconiță și, fără să-și dea seama, încearcă să înghesuie printre toate acestea ceva ce nu încape în nicio valiză: sentimentul de acasă. Nu spune prea multe. Știe că, dacă ar începe să vorbească, vocea ar trăda-o. Își mușcă buzele, zâmbește și repetă aceeași frază pe care o rostesc bunicile de când lumea: **„Să ai grijă de tine."**

Copilul o îmbrățișează cu aceeași sinceritate cu

care îmbrățișează tot ce iubește. Dar, peste câteva minute, când își va lua rucsacul în spate și va porni spre poarta de îmbarcare, nu va avea sentimentul că pleacă din țara lui. Pentru că, peste alte câteva ore, avionul îl va duce... acasă. Iar acasă, pentru el, nu este satul în care tocmai și-a petrecut vacanța, ci Sevilla, Málaga sau Almería. Este strada pe care merge zilnic la școală, terenul pe care și-a julit genunchii pentru prima dată, colegii cu care râde la pauză și limba în care a început, fără să-și dea seama, să viseze.

Și poate că exact aici începe una dintre cele mai mari dureri tăcute ale părinților români din diaspora. Nu aceea că, într-o zi, copiii lor vor vorbi românește cu accent, nici că vor căuta uneori cuvintele. Ci aceea că România riscă să devină, încet și firesc, locul în care merg în vacanță, nu locul pe care îl numesc „acasă".

Este o teamă despre care se vorbește rar, poate pentru că este greu de mărturisit fără să doară. Spunem că ne este teamă să nu-și uite limba. Dar, dacă suntem sinceri până la capăt, limba este doar vârful aisbergului. Sub ea se ascunde altceva. Teama că odată cu limba se vor pierde poveștile. Că odată cu poveștile se vor pierde bunicii și că odată cu bunicii se va pierde felul acela atât de românesc de a pune încă un tacâm pe masă pentru musafirul venit pe neașteptate, de a trimite o farfurie cu mâncare vecinului bolnav, de a întreba un om **„Ai ajuns cu bine?"** și de a aștepta, cu adevărat, răspunsul.

Cu alte cuvinte, nu ne este teamă că vor pierde o țară ci că vor pierde o lume. Și poate că aici greșim încă de la început. Pentru că încercăm să le transmitem copiilor noștri România așa cum ne-o amintim noi, fără să ne întrebăm dacă ea poate fi, cu adevărat, moștenită.

M-am întrebat de multe ori dacă o țară se moștenește. Nu prin acte, desigur. Nici prin certificatul de naștere și nici prin locul în care scrie că te-ai născut. Ci în același fel în care se moștenește mirosul unei case în care ai fost fericit. Și, cu cât mă gândesc mai mult, cu atât îmi dau seama că România nu a rămas în mine datorită lecțiilor de istorie. Nu domnitorii au făcut să mi se strângă inima când aud o doină și nici harta învățată la școală nu îmi trezește nostalgia.

România a rămas în mine prin lucruri pe care, în copilărie, nici măcar nu le-am observat Prin mâinile bunicii care rupeau pâinea înainte de a o pune pe masă, prin mama, care nu trecea niciodată pe lângă un om fără să-l salute, chiar dacă eu nu-l văzusem în viața mea. Prin mirosul teilor în iunie. Prin zgomotul lingurilor de la masa de duminică, când toată familia vorbea deodată și nimeni nu se grăbea să plece. Prin sentimentul că, ori de câte ori deschideam poarta bunicilor, exista cineva care se bucura pur și simplu că am venit.

Abia mult mai târziu am înțeles că toate acestea nu erau întâmplări. Erau felul în care o cultură își transmitea, fără să știe, valorile dintr-o generație în alta. Nu prin lecții sofisticate, ci prin viață.

Una dintre ideile pe care noi, părinții, o repetăm aproape instinctiv este: **„Vreau să nu-și uite rădăcinile.”** Am auzit-o de sute de ori și, de fiecare dată, m-am întrebat dacă toți înțelegem același lucru atunci când rostim cuvântul acesta.

Ce sunt, de fapt, rădăcinile? Sunt limba? Sunt sărbătorile? Sunt fotografiile din albumul de familie? Sau sunt ceva infinit mai discret, ceva ce nici măcar nu observăm în timp ce se întâmplă și care, tocmai de aceea, ajunge să ne modeleze pentru tot restul vieții? Mă gândesc uneori că rădăcinile seamănă foarte mult cu aerul. Nu le vezi, și totuși, ele sunt cele care țin totul în viață.

Un copil nu știe că învață ce înseamnă generozitatea atunci când o vede pe bunica punând încă o farfurie pe masă pentru vecinul care a venit pe neașteptate. Cum nu știe că învață respectul atunci când își vede tatăl ridicându-se în picioare să-și întâmpine părinții sau că învață compasiunea atunci când mama îi spune, aproape în șoaptă: **„Hai să-i ducem și doamnei Maria o porție de mâncare, știi că este singură.”** Pentru el, toate acestea sunt doar întâmplări. Dar ele sunt fundația caracterului.

Poate că aici este una dintre cele mai mari iluzii ale vremurilor noastre. Credem că valorile se predau și că există o conversație potrivită, o carte potrivită sau o lecție potrivită care îl va învăța pe copil să fie bun și recunoscător. Dar copiii nu cresc din discursuri ci din ceea ce respiră în fiecare zi.

Albert Bandura spunea că oamenii învață observând. Noi am transformat această idee într-o teorie. Bunicii noștri o transformaseră deja într-un mod de viață. Ei nu le vorbeau nepoților despre solidaritate. Îi luau de mână și mergeau împreună să ajute un vecin la culesul fânului. Nu le țineau prelegeri despre respect. Îi vedeau sărutând mâna celor mai în vârstă și înțelegeau singuri că există gesturi care spun mai mult decât o mie de cuvinte.

Mă întreb, uneori, dacă nu cumva noi complicăm prea mult lucrurile. Ne temem că un copil va uita România pentru că începe să vorbească româna cu accent. Însă accentul nu este identitate. Sunt oameni care vorbesc o română impecabilă și nu mai simt nimic când aud numele țării în care s-au născut, cum există copii care vor căuta uneori cuvintele, vor amesteca limbile în aceeași propoziție, însă vor lăsa tot ce au de făcut ca să răspundă la telefon când îi sună bunica.

Care dintre ei poartă România mai adânc în suflet? Poate că răspunsul nu se află în dicționar, ci undeva mai aproape: în inimă.

Mi se pare fascinant că noi, adulții, încercăm să le transmitem copiilor o țară, când, de fapt, ceea ce îi va însoți toată viața nu este țara, ci felul în care au învățat să fie oameni. Dacă vor ști să deschidă ușa unui străin aflat la nevoie, dacă vor pune încă un tacâm pe masă fără să se întrebe dacă este suficientă mâncare, dacă își vor suna părinții nu din obligație, ci din dor, dacă

vor înțelege că o familie nu este locul în care te întorci doar de Crăciun, ci locul în care te întorci cu sufletul ori de câte ori viața devine prea grea, atunci ceva din România va continua să trăiască în ei, chiar dacă vor locui la mii de kilometri depărtare sau vor visa într-o altă limbă.

Chiar dacă, într-o zi, copiii lor vor întreba și ei: ***„Tată, noi ce suntem? Români sau... ?”***. Și poate că atunci vor zâmbi. Pentru că vor înțelege ceea ce noi învățăm atât de greu: că identitatea nu este o alegere între două steaguri. Este capacitatea de a purta două lumi în același suflet, fără să o trădezi pe niciuna.

Poate că, până la urmă, cea mai mare greșeală pe care o facem este că încercăm să le lăsăm copiilor noștri o țară, când ceea ce își vor aminti ei peste ani nu va fi niciodată o hartă ci o stare. Nu își vor aminti toate lecțiile de limba română pe care le-am repetat cu ei și, probabil, nici nu vor putea povesti în ordine domniile voievozilor. Memoria omului funcționează după alte legi decât cele ale manualelor. Ea nu păstrează ceea ce a fost important pentru minte, ci ceea ce a fost important pentru inimă.

Într-o zi, poate peste douăzeci de ani, copilul care astăzi aleargă prin aeroport cu un rucsac mai mare decât spatele lui va deveni, la rândul său, adult. Va locui, poate, în Madrid, în Londra, în Bruxelles sau într-un oraș despre care noi nici măcar nu bănuim astăzi că îi va deveni casă.

Într-o dimineață obișnuită, în drum spre serviciu, va trece pe lângă o brutărie. Dinăuntru va veni un miros de aluat cald. Nu va fi cozonacul bunicii și nici pâinea făcută în cuptorul din curte. Și totuși, fără să înțeleagă de ce, pașii i se vor opri pentru o clipă. Sau va auzi, într-un supermarket, două femei vorbind românește. Nu le va cunoaște, nu va intra în vorbă cu ele. Dar ceva din glasul lor îi va răscoli o cameră veche a memoriei pe care o credea închisă.

Atunci va înțelege că dorul nu este despre geografie ci despre oameni. Este despre locul în care ai învățat, fără să-ți explice nimeni, că cineva te așteaptă acasă.

Poate își va aminti de bunica aceea care îi îndesa mereu în ghiozdan câte ceva ***„pentru drum”,*** deși știa că la destinație nu-i lipsea nimic. Poate își va aminti de mama care, în fiecare seară, îi citea o poveste în română, chiar dacă ziua întreagă vorbiseră altă limbă. Poate de tatăl care oprea mașina să ajute un om necunoscut, fără să considere că făcea ceva ieșit din comun. Sau poate de mesele lungi, în jurul cărora nu se vorbea despre succes, ci despre oameni. Și atunci va descoperi un adevăr pe care noi, părinții, îl înțelegem abia după mulți ani.

Nu am încercat niciodată să-i învățăm România, am încercat să-i învățăm iubirea. România a fost doar limba în care această iubire s-a rostit pentru prima dată. Poate că acesta este și motivul pentru care identitatea nu poate fi impusă. Ea nu răspunde la ordine și nu crește din obligații. Crește acolo unde un copil se simte văzut, ascultat și iubit. Crește în serile în care toată lumea se adună în jurul aceleiași mese. În vacanțele petrecute la bunici. În râsetele dintre veri. În poveștile pe care le spunem iar și iar, deși copiii pretind că le știu deja. Și, paradoxal, tocmai repetându-le, le așezăm tot mai adânc în sufletul lor.

Așa se moștenește o țară. Nu prin obligația de a o purta ca pe o etichetă, ci prin libertatea de a o descoperi ca pe o parte firească din tine. Iar într-o zi, când copilul vostru va fi suficient de mare încât să-și ducă singur valiza printr-un aeroport, s-ar putea să vă surprindeți privindu-l exact cum îl privea odinioară bunica lui. Cu aceeași emoție, cu aceeași grijă și cu aceeași dorință de a-i strecura în bagaj ceva care nu încape în nicio valiză. Poate un borcan cu dulceață, sau o fotografie veche. Sau poate doar o îmbrățișare mai lungă decât de obicei. Și atunci veți înțelege că bunica nu încerca să-i dea copilului ceva pentru drum ci încerca să-i lase o cale de întoarcere spre o parte din el însuși.

Pentru că, în cele din urmă, o țară nu este pământul pe care te-ai născut, ci locul din tine în care te întorci ori de câte ori lumea devine prea mare. Iar dacă am reușit să sădim acel loc în sufletul copiilor noștri, nu avem de ce să ne temem. Vor putea locui oriunde în lume, dar nu vor înceta niciodată să știe de unde vin.

Lorena Anastasiu

¡NE VEDEM ÎN ANDALUCÍA!
DV LOGISTICA ¡COLETE LA DOMICILIU!
JAÉN
GRANADA
ALMERÍA
EL EJIDO
MOTRIL
MÁLAGA
MARBELLA
ESTEPONA
LA LINEA DE LA CONCEPCIÓN
JEREZ DE LA FRONTERA
SEVILLA
CÓRDOBA
¡SUNA ACUM LA
643 063 263
TRANSPORT COLETE LA DOMICILIU